

The Center for Research Libraries scans to provide digital delivery of its holdings. In some cases problems with the quality of the original document or microfilm reproduction may result in a lower quality scan, but it will be legible. In some cases pages may be damaged or missing. Files include OCR (machine searchable text) when the quality of the scan and the language or format of the text allows.

If preferred, you may request a loan by contacting Center for Research Libraries through your Interlibrary Loan Office.

Rights and usage

Materials digitized by the Center for Research Libraries are intended for the personal educational and research use of students, scholars, and other researchers of the CRL member community. Copyrighted images and texts are not to be reproduced, displayed, distributed, broadcast, or downloaded for other purposes without the expressed, written permission of the copyright owner.

© Center for Research Libraries
Scan Date: December 2, 2008
Identifier: s-m-000016-n4

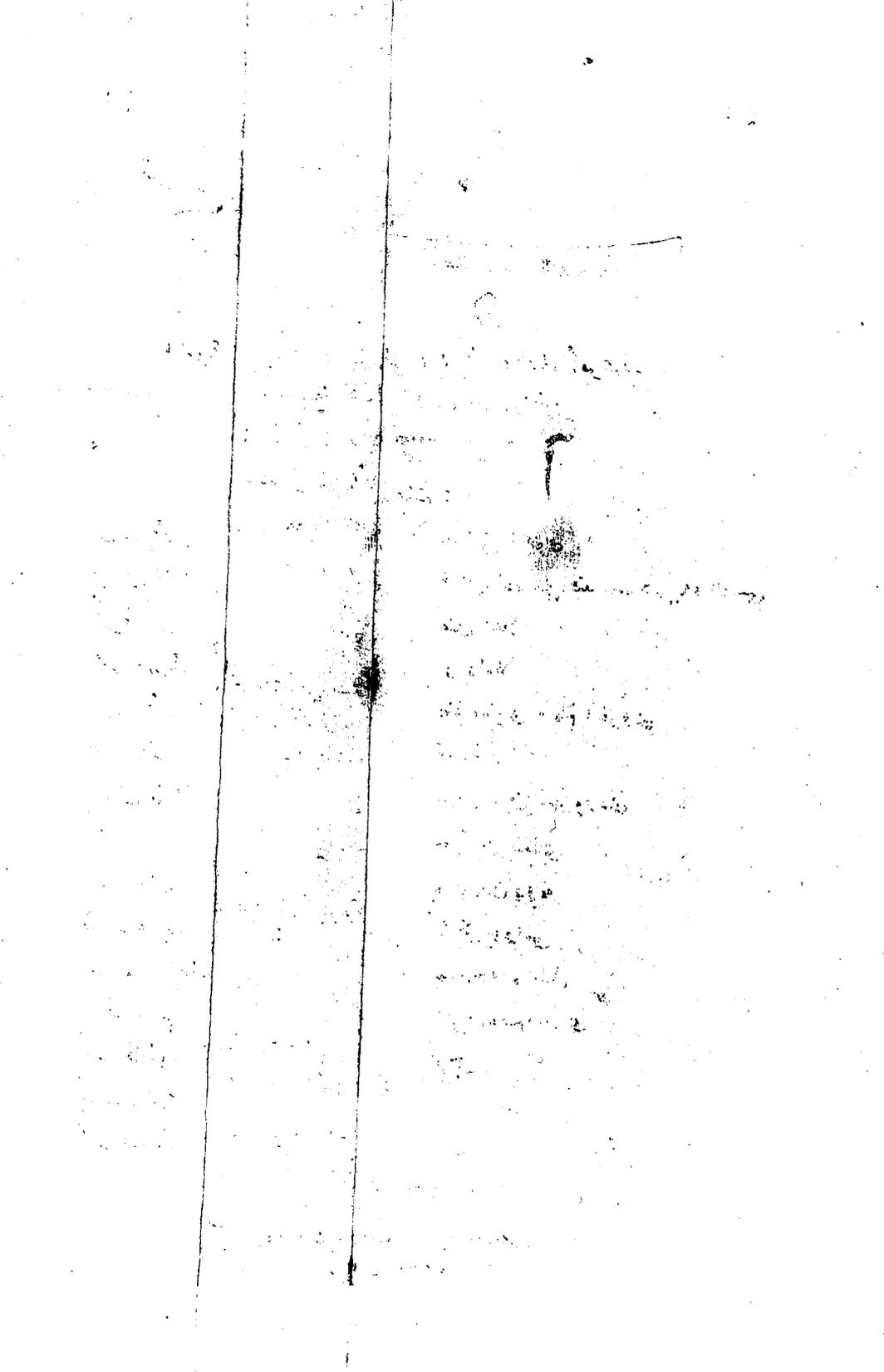
آسیرین بورن شریبات داره سی
 * 26 AVR. 1928 *
 AMERICAN PUBLICATION DEPARTMENT

محراب

افهوقی ، اجهتنامی ، فلسفی ، تاریخی ، ادبی مجموعه دور
 شیمیدیلک اون بش کونده نشر اولونور

مندرجات :

یاشامق ایچون	« مصاحبه »	مسین شمعی
قینالی زاده علی افندسک « تربیه » تلقیسی	« تربیه وی »	یوسف ضیا
مثل اعلا	« کلامی »	شرف الدین
ر داملا	« ادبی »	محمد صرقتی
عالم معنوی و عالم اخروی	« تصوفی »	مسین شمعی
قورغزلر	« تاریخی »	علمی ضیا
شهاب الدین سهروردی	« فلسفی »	یوسف ضیا
حی بن یقظای	« رومان »	رشید
بوکوندن دونه	« شعر »	مسین عالی
کرکل یوواسی	« شعر »	قدیریه مسین
چامایجهده بانل	« شعر »	فتوح الدین عثمانه
نشرین مصر اعری	« شعر »	شرف ناظم
آوجی	« شعر »	بجیب فاضل
مینی مینیمه	« شعر »	محمدت رشدی
غزل	« شعر »	محمد صرقتی

ياشامق ايچون

وقايغ ماضيه وحاضره منى تدقيق و تحليل ايده جك اولور ايشه ك ايلك و اصل اوله جغمنز
نتيجه هيئت اجتماعيه منك كرك فرداً و كرك اجتماعاً هيچ بر زمان لازم و لايق اوليني
مرتبده تزكيه نفس و تهذيب اخلاقه نائل اولما ديني و دين مينمرك احكام جليله سنى
تماماً اجرا ايده مديكى حقيقتيدر . « قد افلح من زكنا . . . » آيت كريمه سى مقتضاسنجه
نفسى تزكيه و قلبى تصفيه ايدين هر مسلمانك نائل نجات ، و بالعكس نفسى تغشيش و افساد
ايليان كيمسنة نك دوچار خيبت و خسران اولاجنى مجزومز ايكن بو حقيقت قرآنيه به
هيچ اهميت و برمه مشر و كوندن كونه حسران دنيوى و اخروى به اوغرايه گلشز . تزكيه
نفس و تصفيه درونك ، هر ذى تفكر و ذى شعور انسانك ؛ قلبى و وجدانى ديكله رك
خطور ايدين واردات و تمايلات نفسانيه نك اولورنى آيرون ابقا و قنارنى حضور قلبدن
طرد و افادن عبارت اولديغنه كوره عجباً بويله بر محاسبه نفسيه نى هانكمز كايئنى ايله
ايد بورز ، امراض نفسانيه منك بداويسنه هانكمز اهميت و برينورز . حالوكه بو تصفيه
و تزكيه نفسيه به يالكز اخروى و معنوى خصوصاً نده دكل دنيوى و مادى امورده دخى
محتاجز . بو نقطه اساسيه اصلاحات اجتماعيه و اداريه من ايچون اهميته تلقى به سزادر چونك
فساد و خسران اجتماعى منك مبدئى و لك جانبى مركزيندر .

«وما آتاكم الرسول فخذوا و ما نهايكم عنه فانتهوا . . . » آيت جليله سى ايجانبجه
سيدالوجود رسول الله (ص) اقدمرك طرف الهيدن تبليغ ايتديكى امرلره امثال
منيلردن اجتناب ايتكله مكلف اولديغمنز خالده بو شكلا فلزى تمامناً يرينه كيترد كيمى ؟
تماماً يرينه كيترمك شويله طوبى و نون قسماً بيله ايضا ايده مغمشز ايسته ممالك اسلاميه نك
المحطاط و انقراضه يوز طومنا سى بو نقطه دل باشلامشدر .

امر الهی انجانبه اماناتی ، وظائفی اهلنه ، اربانه تفویض ایله مکلف ایدک . حالبوکه معتبلا اولدیغیز درد احتراض وحب ریاست بزی بونی ابقادن منع ایدیوردی . ایشه آدم دکل آدامه ایش بولمق معتاد مزدی . اجرای عدالت ، ترفیه عباد ، مخلوقات الهیه به شفقت ، ملک ودولتک بنیادی وترقیته اساسی ایکن ظلمک انواعی اجرا ایدیوردی . دیانت اسلامیته تک الک مهم رکنی اولان اعمار بلاد ایشه هیچ اهمیت ویرلمز اولمشدی . ایمانک الضعیف شعبه سی اولان « اباطة الاذی عن الطریق » ی که خلقک یوللریچی تسویه و تنظیم ایتمکن عبارتدر . اجرا ایده مدک . بو حدیث شریف ایله اشارت اولتان شوسه لری شمندوفر یوللریچی ، لیمانلری سوسه . انشاءت نافعینی یابامدق والحاصل عدم ترقیمزک اسببی هب بزم کندی قصور من وجهلمز ددر بوقسه دین مبین اسلامک احکامنه تمسک ایتمش اولسه ایدک . بو حاله کیر مر ایدک . شریعت بیضای اسلامیته تک تمامی احکامنه دکل ، بر حکمنه مخالفت بیله بویوک بروخامق تولید ایتدیکی ارانه اولونابیلیر . از جهله تبعه اجنبیه تک مملک اسلامیته ده برسندن زیاده قالماسی شرعاً ممنوع و عقده ذمت یعنی بر طاقم امتیازات واستثنائانه تابع اولما یارق . قوانین محلیه بی قبوله متوقف اولوب ایتدیکی جالده دار حربه اعاده و تبعیدی لازمه دن ایکن هر ناصلسه بر وقتندیزی بو امر خطیره رعایت اولونه مدی و ممالک اسلامیته تک هر طرفه بر چوق تبعه اجنبیه دخول ایده رک املاک و عقار ایدمشلر و دولت متبوعه لری تبعه لری تک حمایت لریچی وسیله ایده رک دولتمزک امور داخلیه منه مداخله ایتدور دولاب مکا د و تقریر بیان مفاسده یول بولمشلر و ملت نجیبه اسلامیته بی انواع مصیبتلره اوغرا تمشلر ددر .

ملی حکومت جدیده من بیله قایتولاسیون نام فرنیکیسی تجتذده کی شو بولای مبرمی دفع و ملت مزی تخلیص خصوصنده نه قدر زحمتلر و مشقتلر اقتحام ایتک مجبوریتنده قالدی . قضا صبر و یا اولی الاصلد .

دیمک که ملت اسلامیته تک صو ک عصر لرده ترقی و انکشاف ایده مه منسک علی ؛ مسلمانلغ بو کی ایجه و نازک نقطه لر ایدن انحراف ایبله سندن ددر بوقسه بعض اسلام دشمنلری تک حیا منور کچین بعض کیمسه لرک ظن ایتدیرمک ایستد کلری و جهله عدم ترقیمزک سببی ناسلامیت دکلدر . بناء علیه بر اسلام شاعر بله هم زبان اولار ق .

اسلام بذات خود هیچ عیبی ندارد
هر عیبی که هست از مسلمانی ماست

دیگده تردد ایتدیز .

او حالده بزمعاشر مسلمین نه وقت و ناصل
دنیا و آخرتمیزی قورتارارق ترقی و تفیض
ایده جکیز ؟

«القاعته کنز لایعنی» هوزندنیا کلا لایعنی
وجهله نه وقت قابا و یجمسز اولسه ده کندی
معمولات داخلیه اسلامیه منی قوللانغه
رغبت و قناعت و ثروت و سامانمک بوضورتله
اجانب آنه کچمسنه ممانعت ایده بیایرسهک ،
نه وقت بولغارلر قیر اولسون چالنامک ،
قازانماک ، شایاق طوقویوب کیمهک یولنی
بیلیرسهک نه زمان اولولر یما ایچون لازم اولان
کفنلری ، قرآن کریمک طبیی ایچون ایجاب
ایدن کاغذلری ، ماکنه لری کندمن اعمال
ایدرسهک ؛ او وقت قورتولا جغز. اوت نه وقت
ملبوسا تمیزی قاپینلریمک زینتلری کندمن
یا یا بیلیرسهک نه وقت ایچکی قومیاری ، زانی
وسائر فحشیا تی منع ایده بیلیرسهک ، نه زمان
یا لایحیلنی ، طولاندر یجیلنی ازاله ایدوب
یکدیگریمزه متقابل بر اعماد ایله حرمت ایتمکی

غزل

بن نه منکر ، نه زهده مداح
باشقا بر نکته در بو ایضاح
آغلایان بر باب اولیم اگر :
شبهی بستر دی افلاح
بو خطرلی ، دیکنلی چولرده
صوصامش بر الهی سیاح
گجدیگم یولر هب قارا گمقدی
آگلا دم پک اوزا قدر اصباح
گچدم آرتق ذکا قظیلرینی
آزایور باشقا برشی الحاح
بولدییم هب خزینه لر مسدود ..
قیریلوب قالدی الله مفتاح
سونه جک بر آله و ایسه م بنده
قریمسون کوز اؤتمده مصباح
دولاشیر برده بر ضلالت فکر
ینه مشکل ده گلدر اصلاح
عاقبتی دوگونلدی مصطبه
دست ساقیده قالدی اقتداح

بشکطاش - ۳۳۸

چبوغنی زاده : محمد صرقتی

و شرکت تشکیل ایدرک اقتصادی ایشلره کیرشمکی کوزه آیرسه قی اوزمان خلاص اولاجغز .
ترا کر ساحه فلاحه کیرمک ایسترایسهک مأموریت ذهنیتی ، باشقاسنک صرتمده باشماق
سوداسنی ایچمزدن قوغمالی یز ، مالک اولدیغیمز طویراقلرک ، طاشلرک ، هر تورلو ملکیمزک
حیات و معیشتیمز ایچون احسان اولتمشیم ربانیه اولدیغنی تقدیر ایتمیز ، چالیشوب چایلامه تک
زراعت ، صناعت و تجارتک یولنی کشف ایتمیز . باشقه تورلو بزم ایچون امکان قیام واحتمال
دوام یوقدر یا بوده وهی کومعلی یا بود یاردن کیملی دنیلمه سنک حکمتی ده بودر .

استانبولده یتیمه‌ن ایلیک فیلسوفلریمزدن قینالی زاده علی افندینک «تربیه»

حقیقده کی افکار و تلقیاته بر نظر [۱]

قینالی زاده، تربیه نظریاته «عنایت ازلیه» قانونی ایله باشلار. [۲] اوکا کوره نظام عالمی، سلسله بشرک دوامنی تأمین ایدن؛ حیوانانک مناسبت جنسیه، توالد و تکاثرینه سبت اولان بوقانوندر. [۳]

انسانلر، احتمال مقتضای عقل ایله تناسلی آرزو ایتمزلر فقط عنایت ازلیه قانونی مناسبت جنسیه‌ینی اونلره یراشدیرمش، تکثیر افراد و بقای نوعی تأمین ایتمشدر.

[۱] قینالی زاده علی چلی حقیقده محترم فرید بک افندی استادیمزک ادبیات فاکولته‌سی مجموعه سنک درت نومرولی صایسنده مفید برتدقیق وارددر. فرید بک قینالی زاده‌نک حیات خصوصیه‌سنی یازدقدن سوکرا حیات فلسفیه‌سنندنده قصه‌جه بحث ایدر وشو سوزلری سویلر: قینالی زاده حقیق بر فیلسوف، مکمل بر استاد ایدی. علوم عقلیه و نقلیه‌ده بک یوکسک بر موقع اشغال ایدن بو حکیم کاملک وجودیه بحق اقتخار ایده‌بیلیر. [تولدی ۹۱۶ وفاتی ۹۷۹ ده‌در].

[۲] اخلاق علائی، ایکنجی کتاب، باب خامس. [بولاق باصه‌سی ص ۱۸].

[۳] قینالی زاده علی افندینک «عنایت ازلیه» نامنی ویردیکی قانون حقیقده کی فکری محتاج ایضاحدر بوقانون اسلام فیلسوفلری آراسنده اونه‌نبری معروفدر فیلسوفلر فعلک صدورنده «احجاب» قبول ایستکری ایچون اراده‌الهییه عنایت ازلیه دیرلر فقط متکلمین عنایت ازلیه تعبیری یرینه «علم ازلی» و یرینه کوره «اراده ازلی» نامنی ویرلر قینالی زاده ایسه تعبیری فیلسوفلردن آلدیعی حالدده تفسیری متکلمیندن آلیور و عنایت ازلیه‌ینی شویله تفسیر ایدیور: عنایت ازلیه، مبدأ اولک عالمی ایجاد و حادثاتی وار ایتمک خصوصنده کی قصدندن عبارتدر، دیگر بریده مبدأ فیاضک، محسوسات عالمک، بقاسته و نظامک دوامنه ائتفاقی‌در. دیورایکنجی تفسیر فیلسوفلره، برنجبسی‌ده متکلمینه یاقینلاشمقده‌در. بوایکی فرق نظر دفته آلفله برابر عنایت ازلیه‌ینی غرب فلسفه‌سنده اوققاز یوبیستلرک دخی قولاندق‌لرینی کور یوروز بونلر، عنایت ازلیه قانونی روح ایله جسم آراسنده کی توذ و تأثیر؛ جوهرلرک یکدیگریله اولان مناسبتی ایضاح ایچون قبول ایتمشدرکه بالاخره لاپینیج بونک یرینه «آهنک ازلی» قانونی وضع ایدرک‌اللهک هر ایشه مداخله وهر فعله مؤثر اوله‌سی یرینه بونلری ازلده قوروب بالاخره مداخله‌سنه لزوم اولمایان بر آهنک صورتنده ایضاح ایتمشدر. لاپینیجک نظریه‌سی بر درجه‌یه قدر معتزله‌نک تلقیسنه بکزه‌دیکی حالدده مالبرانشک تلقیسی متکلمینه بکزر.

بنوعیله عنایت ازلیه، اراده ازلیه، علم ازلی، آهنک ازلی کی تعبیرلری بر یرینه قاریشدر ماملیدر.

بوصورتله نسلار وچو جو قلمر وجوده کلیر لر . و بوندن صو کرا قانون داها مهم ثمر لر
ویرمک اوزره یکی بر صفحه به داخل اولور . چونکه یکی نسلاری محافظه ، تربیه و تقویه
ایتمک لازمدر . عنایت ازیله قانونی آنالره بابالره شفقت و محبت حسلرینی برلشدیرمکه
بوجهقی امنیت آلتنه آلمشدر .

یکی نسل یتیشیر و آنا ، بابایه احتیاج آزالیرسه شفقت و محبت حسلری آزالیه باشلار
و حتی بعض قوشلر یاورولرینی یتیشدیردکن صو کرا یو و لرندن طرد ایدر لر . لکن انسانلر
« اللهم اخلاقی ایله متخاق اولکیز » امریله مکلف اولدقلری ایچون حیوانات درجه سنه
دوشمک شویله دورسون بر طاقم « مبادی عالیه » مرتبه لرینه یوکسامکه واکتساب کمال
ایتمکه ، اموردر لر .

عالی مبدالره یوکسامک و تکامل ایتمک ، شه سز اساسلی تربیه ایله ائله ایدیه جکدر
قنالی زاده ، بو نقطه یی اساسلی صورتده تدقیق ایچون تربیه یی ، ولادتن اول ، ولادت
انساننده ، ولادتن صو کرا اولق اوزره کوچک بر تصنیفه تابع طوتار [۴] اوکا کوره
چو جق رحم مادرده ایکن اوصول بر قادینک قانیله بسلملیدر بو سوزی ایله قنالی زاده
أصالتک معنوی مزیتلرینی نظر دفته آلمقده و بر درجه به قدر وراثتک تأثیراتی قبول ایتمکده در .
و دییورکه حر و اوصول بر قادیندن دوغان چو جق حیاتنده طعن ولوم ایدلمکدن قور تولور .
و بو طرز حرکت پدر ایچون بر وظیفه در . و ، دوشکون وعادی بر قادینه ازدواج ایتمکدن
استراز ایتمیدر .

چو جوغه ، دوغدینی زمان آبی بر اسم طاقه نك ده تربیوی تأثیری واردر چو جق
بو اسمله آبی تداعیلره صاحب اولاجق قییح اسمله متالم اولمایاجق و بالآخره اسمنی دکیشدیرمکه
لزوم حس ایتمه جکدر .

بوده تولد انساننده کی پدرک وظیفه لرندن بری در . بوندن صو کرا داها مهم اولق
اوزره سوت ائمه زمانی کلیر . بونک اهمیت چو جفک غدا سنی تشکیل ایدن سوت ایله برابر
سوت ویردن قادینک أخلاق و عاداتنک چو جغه سرایت ایتمه سنده در . قینالی زاده غدانک
تشکلات بدنیه اوزرنده کی تأثیراته و بالخاصه أخلاق و معنویات اعتباریله بر چوق تبدلانه
سببیت ویردجکنه قوتله قاندر . دییورکه ماوی کوزلی بر چو جنی حبشی بر قادین
أمنریدیکی زمان چو جفک کوزلری قازا اولور و سونک ماده به بقدر تأثیری اولورسه

[۴] مذکور کتاب باب اصول تربیه اطفال [بولاق مطبوعی ص ۳۰ و متعاقب صحیفه لر]

معنوی تاثیراتک دہا: زیادہ اولاجفہ شہہ ایدیلہ من بناء علیہ سوت أمر برمه مدتک رحم مادر قدر اہمیتی وار . بوسیدلہ درکہ حکما رضاعی ولادت تالیہ عد ایتشلردر .
قنالی زادہ کورہ بوآنہ قدر اولان تریبہ، طبیعی تریبہ در . بوندن آنہ و پدیرمستول دکلدرد . طبق دنیاہ قیز اولاد ویا اراکک اولاد کلمسندہ طرفینک اختیاری اولدینی گی، و بونقطہ اہو بندن برینک دیکرینی مؤاخذہ حق یوقدر .

طبیعی تریبہ در بزم خوشمزہ کیتمین بر خوق جہتلر اولابیلیر فقط بدایتہ بزم خوشمزہ کیتمین شیلرک بالآخرہ بزم ایچون دہا خیرلی اولدینی واقعدر اونکچوندرکہ قیز جوجق اوغورلی اولمق و اویسہ طالع کتیرمک کبی نفسیرانہ زمین اولمقدہ در .
بودوردن صوکر قنالی زادہ کورہ حقیقی تریبہ دوری باشلار بو؛ تلقین دوری در بومدندہ چوجفہ افعال حسنہ و مقبولہ تلقین ایدیلیر چونکہ چوجقلرک لوح ادراکی صافدر ہر یولہ سوق ایدیلہ بیلیر وا کثرا، طبیعت بہیمیہ سی اقتضاسنجہ فنانہ مانلدرد لکن اونی تلقینلر چوجفک لوح صافندہ کوکلہ شیر . چوجوقدہ عاروعیب اولاجق برشیتی کورولدیگہ اوکا «ہای صاقین عیدر بردخی بونی ایلہ» دینلیر .

و ممکن ایسہ چوجفک قباحتی کورمہ مکدن کلیدر . چونکہ «سن شویلہ یا ہمشسک» دنیلیرسہ چوجفک پردہ سی ییرتیلیر . بناء علیہ چوجفہ صرح بر صورتہ سزرنش ایتہ ملی، «بو ایشدہ سہو ایتدیکنز» دیملی یاخہ دیکر بر چوجق بویلہ بر شیتی یا پیش و شویلہ بر عاقبتہ اوغرامش دیہرک اوندہ کوتولکہ قارشی حس نفرت او یاندیرمیلدر . اونی حسلر او یاندیرمق ایچون دہ کزیدہ لرک مناقبدن بحث ایتک لازمدر . اونی آدملر مدح ایدیلیر .
وفنالر تقییح ایدیلیر . چوجفک حرکاتہ بوضورتہ معقول مداخلہ لر یا بلمازسہ و چوجفک ہر آرزوسی برینہ کتیریلیرسہ چوجق شماریر . بوسیدلہ کبار زادہ لر اکثر یا سفیہ و عقاسز اولورلر . چوتکہ بونلرک مرہیلری چوجفک بتون احتراصلریہ «یکی» دیر . و چوجفہ مادی و معنوی زجر یا ہماز . «السفیہ چلی» دیہہ آلا ی ایدیان زواللی کبار زادہ لر بونلردر .

قنالی زادہ طبیعی و تلقینی تریبہ لری بوضورتہ ایضاح ایتدکن صوکرہ ارادی تریبہ یہ کچر . و دیورکہ ارادی تریبہ مرہی طرفدن بایلیر . مرہی ، سلیم الخلق صحیح العقل، پرہیزکار، دیندار، صالح، تریبہ اصولنہ واقف غضب و حلم اعتباریلہ معتدل اولمیلدر . غایت حلیم اولان معلم تریبہ دن عاجز اولدینی کبی مہور اولان دہ چوججی مایوس ایدر : و تحصیل

و تربیہ دن نفرت اتمہ نہ سبب اولور، مشارالہ مرہینک اوصافی دہا جانلی تصور اتمک ایچونہ نوشیروانک خواجہ سنک حکماہسنی آکلادیور: خواجہ سی نوشیروانی بعضاً حق سزیرہ دو کر مش، بردہ یاز قیش الئدہ بوز طوتدیرر مش نہایت نوشیروان حکمدار اولنجہ خواجہ تعقبہ اتمش فقط نوشیروان ہم، خواجہ مہ حرتم وار کندیسہ ہیچ بر شی، یاہام دیہ اعلان ایدنجہ خواجہ گلش و نوشیروان اوکا تربیہ زمانندہ بچون ظلم ایندیکنی صور مش، معلم حق سزیرہ جزا ویرمہ نیک نہ قدر آچی اولدیفنی نفسندہ تجربہ ایدہ سک دیہ او بلہ یایدہ دویمادیفنک بر آجینک درجہ شمولی تقدیر اتمک ممکن دکلدہر جوانی ویرمش، پکی بوز نہیہ طوتدیرردک دنجہ بونک سببئی دہ ایلری دہ آکلار سک دتمش فی الحقیقہ بر قیش کونی نوشیروان اوردوسی ایلہ حربہ کیمش و صوغوغنک شدتدن عسکر او قلیری تنظیم اتمکدن عاجز قالمشیر نوشیروان قیشین بوز طوتنمہ آلیشقیں اولدیفنی ایچون عسکرک او قلیری تنظیم اتمش و مظفرتی تأمین اتمش.

مرہینک تعقب ایدہ جکی اصولہ کانجہ بو خصوصہ قینلی زادہ ایلک دستور اولارق، طبیعتک فعلنہ توفیق حرکت اتملی، حکمتی قید ایدیور فقط بوندن مقصد روسونک ویا تولستویک طبیعی تربیہ سی دکلدہر. قینالی زادہ یہ کورہ طبیعت، چوجنک ہانکی قواسنی انکشاف ایتدیریرسہ مرئی دہ او قواہ عطف دقت ایدہ جکدر. چوجقده ایلک انکشاف ایدن قوت «حیا» اولدیفنی ایچون مرئی بوکا اہتمام ایدہ جکدر. بونی تعقیباً انکشاف ایدہ جک اولان قابلیتہر صراسیلہ نظر دقتہ آلیہر. مرئی چوجنک حرکاتہ بو صورتہ مداخلہ ایدرکن اول دوکہ مز. دوکک مجبورتی حاصل اولورسہ آز اورملی وچوجنک فریاد و فغان اتمہسنی منع اتملی و بو حرکت ضعفانک مراجعت ایتدکلیر قنا بر شئی در دیملی در. مرئی تربیہ انسانندہ چوجنک طبیعت و استعدادی و سوبہ سی نظر دقتہ آلفہ مجبوردر. مرئی، بونی تفرس اتملی وچوجنک ہانکی قنہ قابلیتی و استعدادی وارسہ اونکک اشتغال ایتدیرملیدر. ہرکس، مبدأ فطرتندہ بر صناعتہ و برقنہ مستعددر، نظام عالم، تکامل بشر و ترقیات مدنیہ انانلرک فطرتندہ مکثور اولان بو سر خفی بہ بو حکمت غامضہ یہ مستعددر. چونکہ جمعیتدہ ہر صناعتہ احتیاج واردر اونلر زیا شاماز بویلہ اولماسہ یدی. متنوع صنعتلر و مہم علملر ضایع اولاجقدی و جمعیت معطل بر حالہ کلہ جکدی. بو استعداد ایلہ درکہ انسان مستعد اولدیفنی صناعتی آز زماندہ الہ ایدر وزماندن چوقہ مقدار دہ تصرف ایدر. مستعد اولدیفنی بر شئی تحصیلدہ چوجق ہم چوق زمان غیب

ایدر همده یوکسه مز، مرینک وظیفه سندن
 اک مهمی بو خصوصده کی فراستنده در .
 بونی تمین ایتدکن صوکر او علم ویا او
 صنعت اطرافنده چوجوغی درینلشدرملی
 واختصاص ایچون لازم کان بتون تفرعات
 واطرافی تحصیل ایتدیرمیلدر . بتون بونلر
 کنج یاشنده اولابیلیر سقراط تازه فدانی
 دوغرولمتی قابلدر . قارتلا دقن صوکر امشکلدر
 دیوردی اوکا ، دائماً کنج چوجوقلرله
 دوشوب قالدینی ایچون واقع اولان افترا
 دوغری دکلدر چونکه تربیه نك روحنه واقف
 ایدی وایشه کنجلردن باشلامشدی .

قنالی زاده تربیه بدنیه یه ده عطف اهمیت
 ایتمکده در . دیورکه چوجی دائماً نفیس
 بیکلره آیشدیر ماملیدر بمضاً قوری اکمک
 بیکله اکتفا ایتدیرملی بو صورته چوجق
 استقباله هر درلو احتیاجه قارشی مجهز اولان
 بیلیدر . چوجق صباح قهوه آلتینی چوجق
 مقدارده الماملیدر . زیرا بو، تنبلیکی و حماقتی
 تولید ایدر . ویریلجک طعامک نوعه
 وهضمکنک سهولت و بطائنه دقت ایتک
 لازمدر . یازین میوه بیکدن منع ایتلی قیشین
 کورک و آغیر الیسه کیدر مه ملی چوجینی ده
 پیاده یورومکه سوق ایتلی ، سواریلکه ده
 آیشدیرملی در . یونانیرک چوجقلرینه
 خصوصی تربیه بدنیه یاپدیرمالرینک سبیلری
 بونلدر . مصر چراکسه سنک اولادلرینی

بوگونزده دونه

پریشان کولک یوقدر قراری
 ایچون معتاد ایدنمش آه وزاری
 آرار هرکوزده برنک فضیلت
 بولور عمقنده ضد ، لیل و نهار .
 بوکون « اثر نبیه مقتی بز »
 وطن باشدن باشه هجرت دیاری .
 کوکل تختندن ایندردک نهایت
 سدیری خاک اولان برشهریاری .
 بقا اقلیمه کوچکمک کوزوکدی
 دلک ، قلب طبیقدر مزاری .
 شهید حق اولان بروحک ایواه :
 یازیق نسیان اولورسه تر به داری .
 سراسر بر دم اولشدر بو دوران
 عدم وصل ایلش یأس و مساری .
 صولان کولر ، صوصان بلبلرک آه
 خزانلردن حزین اولدی بهاری .
 طایارکن کولکز مهر خدایه
 کولک محراق ایدندی نور و ناری
 اولور بر لقمه نانک جان ، أسیری
 حیقار بر نفعه در صوک یادکاری
 جهان بر لانه ، بزل خسته ، بی تاب
 اورولشدر دیکنلرله جواری .
 یتر عالی بو ویران بزم غمده
 ایچون تنظیر ایدرسک سن هزاری .

حسن عالی

چرکستانه کوندروب اوراده چربلیکی
وسوارلیکی تعلیم ایندکدن صوکر اوردویه
قید ایله مرتبه مرتبه یوکسکنمه لرنده کی حکمت ده
یودر .

بو مناسبتله قنالی زاده محیطک تربیوی
قیمتی ده قید ایدر . مصرده یتیشن کنجگر
تحنث اوژره اولوب جاهل قالیرلردی . بو بیله
مصرده حکومت سورنلر چوجقارنی باشقه
محیطلرده تربیه اییدیورلردی . چوجغه ایلك
تربیه محیطدن کله عادی و یاراماز چوجوقلرله
قونوشورسه اولنرک اخلاقی آلیر چونکه
« طبیعت سارقدیر » باخصوص صباوت
زماننده .. یوکسک و اوصیل کیمسار آرانده ،
علما یاننده بیویهن چوجقار او تربیه یی
ا کتساب ایدرلر . قنالی زاده تربیه حقندن کی
خطوط اساسیه یی و تلقینی بو صورته بیان
ایندکدن صوکر تربیه ده جنسیت فرقی ده
قنار دقته آلیر بو طرر تربیه ده قیزلر دخی
مشارکدرلر فقط قیزلرک خصوصیت حالی
واردر دیور . وبالخاصه بوجهتی عائله تشکیل
ایتمک و خانه اداره ایتمک مسئله لرنده تدقیق
ایدر فقط بو آیری بر بحث تشکیل و تربیه دن
زیاده عائله مسئله نه تعلق ایندیکی جهته بوراده
ایضاحه لزوم کورولمه مشدر .

محسن مدرسه سی فلسفه واجتماعیات مدرسی

یوسف ضیا

مینی مینی

باشاتیور بنده ، یوزک ،
ایلك بهارده ، برکوندوزک
طاطلی ، ایلیق نشسته سی .

*

بکزه تیرم بلبلرک
یوره کندن قویان دهرین
بسته سنه بن سسکی .

**

بلکه یاشک هنوز اون پش !
حیاتکده هنوز کونش
اورتوله مش بولولرله .

*

روحک یوق دردی ، یاسی ،
یوق کولکلک علاقه سی
فیرطنه لی بر روز کارله .

**

آره مزده اولان دوکوم :
یوره کده بو یوتدیکم
چوق شفقتل بر محبت .

*

بنم یالکنز بو تمنیم :
کوزهل کوزلی مینی مینم ؛
سن بنم اول الی الابد .

**

سن که ، جنت طور اغنده ،
کوزهلکک قوجاغنده
آجان ، بیاض بر چیچکسیک .

*

بن که سنی سودیکی
سویلییه مم .. بو سوکی
ییلیم ناصیل بیله چکسیک .

« کانون اول - ۱۳۳۹ - قاضی کوی »

هجرت رشری

مثل اعلا

۲

لیس کتله شیئی وهو السميع البصیر

« آتک ذاتی کبی هیچ برشی اولادی ، و اویم
ایشیدیحی و هم گور یجیدر . » (سورۃ الشوری)

شیخ الاسلام « ابن تیمه » تک « بیان موافقه
صریح المقول لصحیح المنقول » نام اثرندن :

کلامی :

کچن نسخهدی کی (مثل اعلا) عنوانلی برنجی مقاله مزنده (غزالی) دن اعتبار آمتأخرین
کلامیونک قبول ایتمش اولدقلری قاعده اساسیه تک « ظواهر نقلیه ایله قواطع عقلیه ، ادله
سمعیه ایله ادله عقلیه ؛ خلاصه نقل ایله عقل چار بیشه جق اولورسه عقل تقدیم اولتوب نقل
تأویل و یا تقویض ایدیلمیر ، اولدیغنی سولتوش و بونک سبیلرینی ایضاح ایتمش ایدک .

بو قاعده تک تولید ایدر چکی محذورات دینه بی تقدیر ایدمه من ذواتک یازیلرنده بونک
- گویا دینزک یکانه عمده مدافعه سی ایتمش کی - دانما تکرار ایدلمکده اولدیغنی گوربرز -
حالبوکه اول امرده بر دفعه عقل ایله نقلک تعارض ایدوب اتمیه جگنی تحلیل ایتک
لازم اولدیغنی کی (تأویل) دن دخی نه قصد ایدیلدیکی آکلا شلیق لازمدر .

عقل ایله نقلک تعارض ایدوب اتمیه جکی شقی شیمدیلمک براقالم . (تأویل) ی تحلیل
ایدلم .

قرآن کریم ؛ و قرآن کریمک (مجاهد) و امثالی کی ایلمک مفسرلری اصطلاحده
بوکله معنای حقیقیسینده قوللانیلمقددر . یعنی بو اصطلاحده (تأویل) ک معنای برکله بی
اصل معناسنه ارجاعدر . بر چوق کیمسه لر ایسه بونی یوقاریکی اصطلاحده اولدیغنی کی
متکلمنک مرادینی ایضاح و تفسیره مدار اوله جق اولان اصل معنایه ارجاعده قولانیلمک
دفع معارضه ضمنتده هر هانکی بر احتمال معناسنده قوللانیلمقددر لرکه بو صورتله تأویل ایتمش
اولدقلری کله بی درلو درلو مجاز و استعاره لر ایله موارد استعمالدن چیقارمش اولدقلری ده
واقمدر . حالبوکه کندی رأی و مذهبی مدافعه ایچون دفع معارضه ضمنتده برکله یه هر هانکی

مناسب بر معنا و یرمک دیمک حقیقی معنا صاحبک نظرندہ یالان سوبلش اولمندن هیچدہ
فرقلی دکلدر . بونک ایچوندرکہ اکثر علما جزماً تاویل جہتنہ کیتگی ترک ایتمشدر .
ادلہ عقلیہ نیک صرف عقلیتی حسیلہ ادلہ نقلیہ یہ تقدیم و ترجیح اولنسنہ گنجہ :
بوندہ اک اول ادلہ نقلیہ قارشو معارضه عقلیہ نیک قبول ایدلمش اولدینی نظر دقتی جلب
ایتمگہ سزادر . چونکہ ہرہانکی برلفظی ظاہرندن صرفہ احتیاجی اولہجق معنادہ تاویلہ
محتاج برافقی (بلاغ مین) ایلہ تبلیغہ مأموراو لوب اللہک قوللرینی ظلماتدن نوره چیقارمش
اولان ذات رسالتک منصب ووظیفہ سیلہ قابل توقیق دکلدر . شہہ یوقدرکہ ذات رسالت
برباشقہ خطاییلہ بولفظہ نہ مراد ایدلمش اولدینی بیلدیرمشدر .

بوندن باشقہ بوقاعدہ یہ بروجہ آتی ایکی صورتہ اعتراض ایدیلہ بیلیر .

(۱) تعارضلری قبول اولنان عقل و نقلک ہر ایکسنکدہ قطعی و بالعکس ہر ایکسنکدہ
ظنی و یاخود ہر ایکسنکدن برینک قطعی دیکرینک ظنی اولسی صورتیلہ درت درلو احتمال
تصور اولنہ بیلیر .

برنجی احتمال یعنی ہر ایکسنکدہ قطعی اولملربہ برابر تعارضلری اصلا مسلم دکلدر .
ایکنجیسندہ دخی عقلیت و نقلیت نظر اعتبارہ آلمقسزین مطلقاً مقدمک ترجیح اولنمشی
لازمدر . اوچنجی و دردنچی احتماللر وقوعندہ دخی ینہ مطلقاً ترجیح اولنمشی لازم اولان
قطعی اولانیدر .

بوقاعدہ طرفدارلری گچنکی مقالہ مزیدہ سوبلدی کمز وجہ اوزرہ نقل تقدیم
اولنوب عقل تأخیر اولنہجق اولورسہ نقلک اصافی یعنی عقلی تأخیر ایتمش اولدیقمزدن
نتیجہ ہم عقلی و ہم نقلی تأخیر ایتمش اولورز . دیورلر ایدی .

بوندانطولایی بوقاعدہ یہ ایکنجی بر اعتراض اولوق اوزہ شویلہ سوبلنیلہ بیلیر :

(ب) بو طرز ایضاح دخی غیر مسلمدر . « عقل ؛ نقلک اصلیدر » دیمکگہ یا نقلک نفس الامرہ
عقل ایلہ ثبوت بولدیقتی قصد ایتمک واردر . و یاخود صحت نقلی بیلیمہ مزیدہ عقلک بزم ایچون
براصل اولدینقی ارادہ ایتمک واردر .

عدم علم ، عدم علم دیمک اولدیغندن نفس الامرلہ بزم عقلمز تعلق ایتمسون ، ایتمسون
حقیقک عدم ثبوتی لازم کلمیہ جگندن هیچ بر صاحب اذعان اولان کیمسہ اولکی معنایی
قضدا ایتمز . بناء علیہ صادق و مصدوق (صلی اللہ علیہ وسلم) افندیمک خبر یرمش اولدقلری

حقایق دینیه نفس الامرده ثابت و متحققدر . بزآنلرک صدق و تحقیقین ایستر بیلم ایستر بیلمه یهلم . ایکنجه معنایه کانجه یعنی عقلک صحت نقلی بیلمکده بزم ایچون بر اصل اولسی معناسی اراده ایدیلنجه که بوقاعده طرفدارلرینکده مقصدلری بودر . بورادهده عقلی تحلیل ایتمک احتیاجنی دویارز . عقل ایله مبدأ علوم اولان عزیزه طبیعی و یاخود بومبدأ واسطه سیله استحصالی اولنان معلومات اراده ایدلمک واردر . عزیزه طبیعی ؛ نقله معارضه قابلیتنده اولدیندن شهبه سزکه مقصود بودکادر . بو عزیزه طبیعی ایستر عقلی و ایستر سمعی اولسون حیات کبی هر علمک شرط اساسی و ضروری سیدر . اکر نقلک اصلی اولمق اوزره قبول اولونان عقلدن مقصد عقل ایله استحصالی ایدیلن معلومات ایسه بونک دخی تعینی لازمدر . چونکه معلومات و معارف عقلیه بی پایاندر حالبوکه نقلک صحتنی بزه بیلدیره چک اولان معلومات عقلیه یالکیز رسول ذیشانک صدق نبوتنی بیلمه من ایچون لازم اولان قسمیدر . شو حالده معلومات عقلیه نک ؛ معقولانک جمله سی نقلک اصلی دکادر .

بناء علیه سمعک تقدیمدن اصلی اولان عقلک و بالنتیجه سمع و نقلک تأخیری لازم کلمزه .
 اخطار : بوقاعده طرفدارانی گوریلدیگی وجه اوزره عقلی تحلیل ایتمه مش اولدق لرندن عقلیاتک کافه سنی صحت و فسادده ممتائل برنوع اوله رق ایلری سور مشلردر . حالبوکه برنجی اعتراضده گچدیگی اوزره عقلیاتکده قطعی وظنی اولانلری واردر که بونلرک بعضیلری حق و بعضیلری ناحقدر . بناء علیه صورت عمومیهده نقلیات ایله عقلیات آره سنده تنافی قبولی اساساً طوغری اوله ماز یالکیز عقل نقل بر ماده خصوصیهده تعارض ایده چک اولور لرسه او نقطهده نقل ایله توافق ایده چک داها قوتلی دیگر بر دلیل عقلی اولدیننی شهبه سزدر .
 که چک نسجهده بوقاعدهیه مقابل شیخ الاسلام (ابن تیمیه) نک وضع ایتمش اولدیننی قاعده بی ایضاح ایده چکنر (ان شاء الله)

صحن مدرسیندن

محمد شرف الدین

عالم معنوی - عالم اخروی

حکیم سنائینک : آسمانهاست در ولایت جان
 کار فرمای آسمان جهان
 درره روح بست و بالا هاست
 کوههای بلند و صحرا هاست

ایات عالیسیله کشف و بیان بیوردینی کیبی شو مشاهده ایتمکنده اولدیغمز عالم عناصر
 و طبایعدن باشقا حقیقه بر عالم امر و ملکوت واردر که او ؛ بر ولایت جان و اقلیم غیدره .
 او عالم اکبرک کوکاری ؛ آسمان جهان حکمفرمادر . اوساحه معنویه کی روحک کذراکاهندم
 آچاق وادیلر بوجه تپه لر ، یوکسک طاغیر و دوزاووالر بولنور . و چشم باطنی ژنک آرایش
 دنیویدن تمیزلنش اولان اصحاب صفایه کورینور . ثبوت ، او عالم غیب و معنوینک باشقا بر
 ابروآبی ، باشقا بر آسمان و آفتابی محققدر لکن بونی آنجق ارباب و اصحابی بیلیر . دیگر لر
 بو خلق نورانیدن بی خبردر . مخبر صادق علیه الصلوة والسلام اقدمزک دلائل سمعیه
 ایله اخبار بیوردقلری امور اخرویه دخی بو امور غیبیه و معنویه دندر . ملک ، احوال عالم
 برزخ ، صراط ، میزان ، سؤال و حساب ، حوض ، جنت و جهنم کی حقیقتلرینه اعتقاد
 ایتدیگمز و کیفیتلرینی فهم و ادراک ایله مدیکمز مستخبرات قرآنیه و معتقدات اسلامیه نک ماهیات
 و حقایق دخی او عالم فسیخ معنوینک عجائب شئونات و حادثانندندر . بو حقایق کیفیتی
 بز انسانلر ؛ شو استعداد و قابلیت حاضره من ایله ، شمدیکی تربیه و کیفیت علمیه من ایله
 ادراک و استکناه ایدمه یز . ادراک معالی بو کوچوک عقلمززه کرگز و ترازوی عقولمز
 بو قدر ثقلی طارتماز و بودرجه قیصه اولان مقیاس ادراکمز او قدر درین مسائلی اولچمز .
 فقط او مستخبرات غیبیه حق و صادقدر . انسانلرک بتون تعلقات و ادراکاتی ، تدقیقات
 و محاکماتی ؛ محاط بولندقلری عنصریات و مادیاتک ، مشهودات و محسوساتک متقاد
 و محکومیدر . بشرک دماغی تشکیل ایدن ، تأثیرینه رام ایدن شو احوال و خواص عنصریه
 و قوانین طبیعیه دکیشنجه ؛ شو اجسام طبیعیه مرئییه و اشپای محسوسه نک ماهیات ، ترتیبات
 و ترکیباتی و الحاصل بتون تشکیلاتی تبدل و تغیر ایدنجه ، استعدیابه [یوم تبدل الارض ..
 نظم جلیلی مقادی اوزره ، عالم عنصریات و طبایع اولکی ترتیبات و تشکیلاتک ضدنه اولارق تحول

ایله دیکی وقت شه سزدر که اولیه برحیظک بانیرات و ایجاباتنه کوره بشرک اشیا و احوال حقنده کی شعور و محاکماتی ، تلقیات و نتائج تدقیقاتی دکیشر ، اشکال و محیط جدیده کوره ادراکات و تلقیات ایدینیر . حضرت ابراهیم خلیل لله ناریک نور اولسی ، و بتون انبیا عظام حضرتنک و خصوصا نبی اعظم صلی علیه وسلم اقدمزک خوارقما اولان معجزاتی باهره لری و اولیاء کرامت کرامات علیه سی هب او عالم معنویدن برر پارلاق نشانه و قوانین طبیعی بی ایجاد و اداره ایدن خلاق بی مثالک ؛ ایستدیکی زمان او قوانین و خواص طبیعی بی تحویل ایده بیله جکنه برر آجیق نمونه در لاجول و لاقوة الا بالله العلی العظیم .

مولینا جلال الدین رومی قدس سره السامی حضرتلرینک بیوردینی کبی عالم عقبی حقنده کی سیمیات و منقولات شرعی بی ا کر عقلک ادراک ایده میورسه ؛ و عجیز و قصوری ، نه او بیانات الهیده ، نه ده امور اخروی دهه دکل سنک عقل و عرفانک مدار استناد و استکناهی اولان خواص و قوانک عدم کفایه سنده آرمه لسین . حقیقه بزم بشری اولان معیار ادراک و مقیاس عرفانمزه او ایمان حقایق دینی بی همان اولیه جیف القلم انکار اتمک پک احتیاطسز و پک جاهلانیه بر حرکت اولور . چونکه بو کونک مه تافیزیقی یارینک فیزیقی اولاییلیر . ناصل که شمیدیکی تلقیات و ادراکاتمزه یعنی دماغمزک تشکیلات حاضره سنه کوره اجسامده بعدرابع تصور ایده میورز بعض حیوانات ؛ دخی دماغنک تشکیلاتی ایجاباتندن اولارق یالکیز بر ویا ایکی بعد اوزرینه حرکت ایده بیلر . ا کر دماغمزه موجود اولان قوا و حواس خمسهدن باشقه بر قوه حاسه ده انکشاف ایتسه ادراکمزک جنبری کنیشله ر و عرفانک نفوذی درینله شیر و مدرکاتمزک ماهیتی ده ازیاده تنور ایدر . بومحتمده افلاطونک کھف کنیاسنی ذکر ایده جکیز تا که حقیقتک توضحه براز یاردم ایتسن .

برمغاره دروننده چوققلق لردن بری زنجیر بند بر طاقم اسیرلر فرض ایدیکنز : بر صورتده که بونلر بر طاقم روابط مادی ایله مغارنک نهایتی تشکیل ایدن دیواردن باشقه بر بری کورمه موقق اولاماسونلر . بونلرک آرقه طرفلرنده و اوزاقده بیوک بر آتش یاقیلمش اولسون ؛ و بو آتش ایله اسرا میاننده بر سپر ایله تفریق ایدلمش بر بولدن ، یکدیریله قونوشان و باشلرنده نخته و یاطاشدن معمول انسان و حیوان هیکل لری طاشیان بر طاقم آدملر متادیا کلوب کچسون . بر وجه ایله که سبرک اوزرندن بو آدملرک یالکیز باشلرنده طاشیدقاری شیر کورولسون . بو اسیرلر یالکیز مغارنک نهایتده کی دیوار اوزرنده بوشیلرک متحرک بر طاقم کولک لری کورورلر ؛ فقط آرقه طرفدن کچن انسانلرک سسلرینک

عكشلىرى ده ايشيدىرلر . بناءً عليه « ظل » ايه « عكس صورت » ك فوقده برمايت حقيقه اولمادىنى تخیل ايدرلر . اكر بونلردن برى تخلص ايديلهرك آتشك ضيائنه طوغرو يورويهك اولسه بو بيجارهك اولا كوزلى قامشير ، وعادنا شمشك ضيائنه محتمل اولامايه جق درجه ده كوزلى كورلشیر . شمعی بو اسیر عالم حقیقته اجرا ایلدیكى شویاخذن صوكرارفقاسی یانسه كلهرك اونلره كوردیكى حقیقتری حكاية ایدیهك اولسه ؛ شهسز آرقداشلىرى یونك سوزلرینه كوله حكمر و حكاية سیله ده اكلنه حكمردر . ايشته شو عالم اسفل ماد یانده زنجیرینه طبیعت اولانلرك حالى ده عیناً بویه در عالم روحانیت بو معنویت سیاحلرینك اخبار ایتدكلىرى عالم فسیخ نورانی یه واوراده كى اذواق واشواقه ایتامازلر چونكه اونلر آنجق وجود ظلی یی كورورلر وجود حقیقی یی مشاهده لطفندن محروم قالمشردر .

یواقیت نام كتابده بیان اولندیغه كوره : جتنده حكم ؛ دنپاده كینك عكسینه اولارق ارواحكدر . اهل جنتك اجسامی ارواحنده مندرج ومستور بولوناجق و ارواح احسامه طرف اولاجقدر . ظهور و حكم ارواحكدر . بونك ایچون ملئكه و عالم ارواحك ایستدكلىرى صورتیه كیره بیلدكلىرى یی جتنده اهل جنت دخی دیله دكلىرى صورتیه تحول ایدرلر . متألهینك اعتقادینه كوره بتون حادثات قدرت الهیه یه مستقدر قدرت الهیه ایسته هرمكنه تعلق ایده بیلیر فیلسوف كچنلر بو كی معنویات و روحانیانه قارشى منافی طبیعتدر دیهرك اموز سیدككولر .

فقط : طبیعت نوره ؟

طبیعت « Buffon » بوفون « كوره ! خالق تعالی حضرتلری طرفندن اشیانك وجود بولماسی واشخاصك توالی ایلسی ایچون تأسیس بیورلمش اولان « منظومه » قوتایندر « طبیعت برشی دكلدر : چوتكه بو حوالده اوشی هرشی اولوز ایدی . طبیعت برشخصده دكلدر : زیرا بوشخص حاشا الله اولمق لازمكلیزدی . فقط طبیعت عظیم برزنده قوتی كی تصور اولونابیلر كه قدرت فاطره یه تابع اولارق هرشی احاطه و تحريك ایدر . اونك امریله اجزای تأثیره باشلادینى كی الان و دائماده یه اونك موافقت و رضاسیله اجزای تأثیر ایلر . ایشته بو قوت قدرت الهیهك تجلی ایدن برجز ایدر ، مصنوعات ؛ آثار جاتده دن باشقه برشی اولمایان صنعت بشردن بستیون فرقی اولان طبیعت بالذات قدرت قاطرهك

ابدی الحیاة بر اثری ، دائماً فعال بر
 خادمیدر که هر شیء قولانی و دائمی
 افنای سرمایه اتمکسزین چالشیر .
 زمان ، مکان و ماده ؛ طبیعتک و سائط
 اجرائیه سی ؛ کائناتده موضوعی ،
 حرکت ایله حیات ایسه هدف و غایه-
 سیدر لر . « ا کر طبیعت دیدکری
 بو منظومه قوانین ایسه بونکده بر
 قادر و قیومک بنده فرمان بری و بر تابع
 منقادی اولدینی جهته قدرت الهیه
 معارض اولازق بر شیء قبول و یارد

ما الیومده بلبل

بلبل ، نه کوزل اویدی سسک بنده کی آمه ؛
 بکزه ندی غروب افقی بر خسته نگاهه ؛
 کوز یاشلی بولوتلرده پورونمشدی سیاهه ؛
 آی باغری یاتیق قوش ، اوتوشک قلبه ستمدر...
 * *
 صاپلاندى كلك قلبه عشقكده کی خنجر ؛
 بسته كله خیالم ابدیتلی اولچر ؛
 بر تره به دونمشدی یشیل اورتولو مشجر ؛
 صاندم که سانک بزى جذب ایتدیکی دمدر ..
 فخر الرببه عثمانه

ایتمک صلاحیتی حائر اولدینی تحقق ایدر .

دارالخلافه مدرسه سی : کلام مدرسلرندن
 حسین شمعی

ازلی

برداملا

دارالفنون روحیات مدرسی شکیب بک افندی به
 اون ایکی ییل اولیور بختمه یار اولان گنجلگمک صوندینی الهی بر داملانک
 سیر خوشی م بکا هر کون باشنه بر ظلمک افقاری سیرایتدیرن سر خوشلق ، هر کیسک عقلنی
 الیرکنی بکا شعور ویردی
 وین ایلمقدن قاجان بر سر خوشم ...
 نه اسقولایتمک ادیانک می و فرسک اب انکوری کی مغفل ، نه غربک القولی قدر
 مسکر او فقورلردن قمتلی و میدن طاتلی .. جاذب و سخار برشی ..
 ایجدکن صوکره صیردم .. او ، بکا سزمک امتیازی ویردی .. اونک - بک چوق
 صفحهلر و سرلر صافلایان - خماری ایچنده نهلر ، نهلر کوردتم ..
 * * *

گوگل بروسی

بیک بر خیال اور تاسنده
 یاسنلر آراسنده
 خوش بر حوض کنارنده
 کوچوک کوشکم وار نیم

ایصنزلنک سینه سنده
 خورمالقلر کولک سنده
 قومرولرک باغچه سنده
 بکلین یارم وار نیم

بوتون جهان اوزاغنده
 امید، أمل بوجاغنده
 زمرد دالر قوجاغنده
 شعله ذوقم وار نیم

لانه عشق دورنده
 عهد ویمان حضورنده
 خنده لک حدودنده
 سودیکم جاتم وار نیم

أمیره : قمریه مسین

هنوز مکتب صیر لرنده ایدم : پروغراملرک
 نونه بیغدینی کتابلردن طوبلا یوب قفامه صقیشدیرمه
 یتشه مدیکم برچوق چنین مسئله لر، معادله لر، تمرینلر
 ووظیفه لر آراسنده کندینی غائب ایتمش برچو حقدم ..
 ویربان چلیک لبلینی چکنسه مکه اوغراسیوردم ..
 زمان اولدی که ترکیلر و قضیه لر از برلدم و کرات
 جدولنک خانه لری قارشیسنده صایقلام .

فقط قفام؛ هندسه نک قاریشبق جنبرلری آراسنده
 قصلیدی و حل ایده مدیکم معادله لرله چار پیشه رق
 مغلوب اولدم ..

دردنم ، ماضینک قارا کلق بوللرنده - کچمش
 زمانلرده که صاییلی پادشاهلرک وفتان سرای
 جاریه لرینک قندی وفتنه سی اوغرنده - فوج فوج
 قانه بویانان اجداد و سردارلرک مزارینی آرادم ..
 اونلرک چلیک کیملری حرص ، تغلب و فاصله
 سلطنت ایچون قان دوکن سورغوجلی سلطانلرک
 تره لرینه تمل و انقراض اولدیغنی سوبلین تاریخی قبادم ...
 اوزمان، فلسفه علمک الک قورقونج قارا کلقلری

ایدی .. بن اوتهلرکیلی اوچوروملرده اوغرامقدن کندمی قورتارامدم ؛ ممنوع و دیکنلی
 دریندلرکنسارنده آنامی ازابوردم .. جریمه باقائلرک ؛ نیم بو جرآنمی جرم تلقی ایتک
 ایسته دکلرینک فرقه واردم :

شعورده لیزلرندن قاچوب شعره صغیندم : اوراده عشقک سرباه قاووشدم و کندمی بولدم .
 فلسفه نک مکونات دیدیگی وارلرک درونی مالی و معنوی افاده لری کبی .. حیاتده
 کوروش و سزیشلر وار .. بومشاهدات و فراست مرتبه سنه ارمش مرشدلر زینک نه شیکندم
 رشید اولدیغمی تخمین ایدن بحتم بکا اوداملایی صومئشده دی اوزماندنیریدر بن آیلمقدن
 قاچان برسرخوشم ...

عشق و هیجان و یرمن سرخوشلقه جوشقون کوکلردن الهام الهرق شاعر اولدم؛
 و چیزه لر یاراتدم .. بضا بر آرخون کبی بستره لر ترنم ایتدم ...
 بن آیلمقدن قاچان بر سرخوشم : نقطه لر چیزدم و نکتته لر حل ایتدم حیاتک نیجه
 اضطرابلرینی اوخمارک ذوقیه یندم .. کدرلره مجادله ایتدم ، قهقهه لرله اکلندم ...
 تصادف ایتدیکم بحر و میتلری قلبمک زنکننکیله قارشیلادم ...
 یوره جق یوللر بورودم و اوزه جک ییللر یشادم .. فقط - بن آیلمق ایسته مین
 بر سرخوشم - نه بورولدیغمی دویدم، نه اوزولدیکی آکلادم. اونه چقان مانعه لری بر کولکه
 غرض ایتدم ، ترددسز و قورقوسز بورودم قنور و اندیشه لر کریلدی ، بن ایلروله دم ...
 نهاب ؛ دیکدیکم فدائلره قاووشدم و تشدیردیکم غنجه لری قوقلادم ...
 بشکطاش - چبوغنی زاده :- محمد صرقتی

تاریخی برترقی :

قیرغیزلر

چین سلاله لری تاریخچیلری طرفندن (کیه-سو)، (کیا-یه-بو)، (کی-لی-کی-سی) و
 (هاقاس) اسملرله قید و تذکیر اولونان قیرغیزلرک دو قوزنجی عصر میلادی اورنالرنده
 وسطی آسیانک حاکم مطلق اولدقلرینی بوندن اولکی مبعنده سویله مشدک .
 بز شیمدی قیرغیز دیدیکمز وقت اورال و یایق حوالیسندن ایرتیشک صاغ ساحلارینه قادار
 ساحده متمکن (قازاق - قیرغیز) قبائلی خاطریمزه کلیر .
 حالبوکه بو کون قارا قیرغیز و بوروت تسمیه اولونان حقیقی قیرغیزلر شمالی س-بیر یاده
 یه نی سه ی ، ایوس ، آباقان و اوب (اوپو) نه ری کنارلرینی اشغال ایدرلر . و بوسیدن
 سایانسق و کوچوک آلتای داغلرینک شمال مانله سی کنارلرنده ، ایرتیشک صول ساحلرلرنده
 (جالین - اوو) خرابه لری و یا (قالبازین) قله سندن تا (ساراصو) نه ری و تورکستان
 شهرینه ؛ آرال کولندن (یه مبا) موقعنه قادار امتداد ایدن ساحده استکان ایدرلر .
 ۱۶۰۶ ده بونلر و قومشولری بارابا (بارابینچی) تورکلری روسیه یه عرض مطاوعت
 ایتدیلر . و او زمان روس اداره عسکریه سی طرفندن چونئاز ایالتنه ربط ایدلذیلر .

۱۶۳۲ ده به حقن Behtene اسمنده بر خان انتخاب ایتدیله . بو حکمدار بوتون قومی اداره سی آئنه آلاق چونغا ری بی ضبط و تحریب ایتدی . او وقت روسلرک شرق سیاستی ایچین تهله کلی اولغه باشلامشردی . مع مافیہ روسیه (۱۶۷۳) ده کی حربلرینی متعاقب بونلری تکرار تحت مطاوعته آلدی . زمامزده بورون تسمیه اولونان بو اصل قیرغیزلرک اصل و تشعباتلری تورک تاریخک انک مشکوک قاطندن در .

ابوالغازی بهادر خانک قیدینه نظراً اوغوزک طورونلردن قیرغیز آلدی برینسک اخفاد اخفاد و انسانی بو قومی میدانہ کتیرمشدر . بو قید هیچ شہ ۴۹ سن بر حقیقت تاریخہ دکلدو . فقط قیرغیزلرک اصلاً تورک اولدقلرینی تعین ایچون مراجعت ایدیلن عمومی برواسطه در . مع هذا بوقوم اقوام تورانیہ نک اوک اوزاق برماضی به مالک اولانلردن در .

بو بوک تورکر خاقانی دیزا وول (موقان) زردینه ، میلادک ۵۶۹ نجی سنہ سنده اعزام ایدیلن و بو صورتہ اورنا آسیا ساحه سندن همان ایلک دفعه اولارق معلومات آلان زه مارق انشای عودتنده بر کهرخیز Kerkhiz یا خود قیرغیز Kirghiz اسپرینی هدیه اولارق آلدیغنی قید ایدیور . قیرغیز حقندہ قیوداتہ اورخون سته له لرنده تصادف اولونور : بو بوک بریوغ (ماتم) مراسمہ ریاست ایتک اوزره قیرغیز قاغانی بالبال نصب اولوندی . نافع سلالہ سی (۶۱۸-۹۰۷) تاریخندہ (خا-کیا-تسو Kha-ki-a-tsou) عنوانیله مقیددرلر . ماتوان-لین هاقاس (خاقاس) لری هوئی-هه ویا هوئی-هو (اویغور) لرله عین اصلدن و عین لسانی متکلم اولارق قید ایتکده در .

ایلریده ساحه انتشاره عرض ایدہ جکمز بعض اویغور مخلو کاتندہ قیرغیزلردن متعدد دفعه لر بحث ایدیلن اویغورلرک اولدیغنی کبی قیرغیزلرک اصلی هیونف-نولره ارجاع ایدیلکده در . هان سلالہ سی اثناسندہ یعنی ، میلاددن ایکی عصر سوکرایه قادار کچن مدت ظرفندہ قیرغیزلر (کیان - قوئن) تسمیه اولونویورلردی .

قلاپروتک قیدینه کوره هاقاس عنوانیله طسانیدقلری زمانلرده عادات و طبایعلری بو کونکندن داها بوکسکدی .

اوزمان خصوصی بر یازیلری موجود اولدیغنی کبی عربلر ، بوخاریلر و دیگر اقوام غریبه ، بالخاصه وولغا و دون نهرلری اوزرنده سا کن اولارق ، یزانس امپراطورلرک حال معاهدده بولنان خازار [دغینی به کوره = خوزار] لرله دائمی صورتده تجاری مناسباتده بولویوردی .

مومی الیه خصوصی خطارینک منشائی شو صورتده ایضاح ایدیوروز: خازارلر (کیریل) اسمیلده مشهور اولان ، تسالونیالی قسطنطین دن ، یونان واسلاووق خروفندن مترکب یکی برالفبا آدیله . بوخروفات برمدت صوکر ا قیرغیزلرده انتقال ایتدی .
 بو صورتده بروقتلر قیرغیزلر طرفندن اشغال ایدیلش بولونان سبریاده کی طاش اوزرینه محرر مخلوکتکده محل نبعائی ایضاح ایتش اولویوردی .
 بو اسناد اوزخون مخلوکتنده موجود بعض خروفک لاتین واسلاوون الفباسنه مشابه اوله سندن نشئت ایدیور .

حالبوکه بوکون بواسکی وتاریخی الفبانک (آراچی) اصلندن مأخوذ خصوصی برشکل اولدینی میدان علنیته چیقمشدر .
 موسیو ا . شاوران (اون ایکی حیوانلی تورک تقویمی) عنوانلی اثرنده « تاوئیزم ، زمره مدینه سنده بویوک بر موقع اشغال ایدن بوتقویمک مبدأ ظهوری نک اقوام تورکیه دن قیرغیزلر اولدینی اثبات ایتکده در .

غلازان خان نامه ۱۳۰۲ میلاد سنه سنده تحریر ایتدیکی جامع التواریخنده ، رشیدالدین فضل الله قیرغیزلری اقوام تورکیه میانده وجین مؤلفینی ایله متحداً موغولستان ده اوسته (یه نی سه ی) دیمک اولان (کم) صوفی کتارنده اولارق قید ایدیور . و :
 « قیبله لری عن اصل آرمقداده ایدی ؛ لکن مملکتلرنی ترک ایدرک قیرغیزلر نزدینه کلن مختلف موغول قیبله لری اونامی قبول ایتشلردز .

مع هذا ، بقومک اصل وتشعباتی تمامیله تعیین ایدیله من : « دیور بوضو کنجی مسئله نی بزه لسانلری کوستزیور . موغولجه دن نه قادار اوزاق اولدینی ا کلاشیلینور [۹] .
 جامع التواریخده موجود قیرغیزلره عائد فصلی بورایه نقل ایدیوروز :

قوم قیرغیز

« قیرغیز » ایله « کم کجوت » ایکی ولایتدر بربریه مناسب هرری مستقل بر عملکتدره .
 « کم کجوت » معموردر . بر طرفی مغولستان طوتار بر طرفی سلنگا نهریدر که تاییجوت اقوامی اوزاده اوطور بولوردی . بر جهتی ده « ایکقره موران » دنین « ابرسیر » ولایتی [۱] . قیرغیز لسانی و لغتی آریجه تدقیق ایدلدیکندن انتشازی قابل اولورسه آریجه انظار مطالعه یه عرض اولونا جقدر .

حدودنده کی بیوک ولایته کیدر . برطرفی طاغئرله محاط اولوب «نایمان» اقوامی اوطورور . قورد برغو قوملریله بابلون قوملری مغول اقوامنددر . بونلر «برقوجین توکریم» موضنده اولوب بویوک ولایته یقیندر . بو ولایتده شهرلر ، کویلر و صحرالر چوقدر . بونلرک پادشاهلر-ینک لقبی «اینال» در . کرچه ناشقه اسمی وارسوده اولو ولایتده معتبر اولان لقبی اولوب ولایتک اسمی پیدی در . دیکر ولایتده (پیدی اوزن) نامنی طاشیر و پادشاهلری (اوروس اینال) نامنده در . جنکیز خان (خرکوس) سنه سنده - آلتی یوز اوتوز تاریخنه توافی ایدر- «آلبان» و «توقره» نامنده ایکی ایلی ایلیک بویکی پادشاه ایله مناسبتده بولوندی .

(بایلی) دنیلن اوچ امیرلرکه ناملری (اوراق انجو) و (آلیک مخور) و (انقراق) در بونلرله و «شونفور» بیاض کوز (هولجامیش) ایلهده مناسبتلری واردی و (بایلی) کلنجه اون برسنه سوکرا (بارس) ییلنده چونیک (نومات) و بارقوجین توکریم و (ایلوک) ایله اوطوردیلر . بونلر قیرغیزه یاقین اولدقلرندن باغی اولدیلر و اونلری تسخیر ایتمک ایچون عسکر ایسته مشلردی جنکیز خان کندی اولادی (چوچی) یی برمقدار عسکر ایله ارنلر طرفه کوندردی اونلردن اوکنده (بویلومه) کیتدی و مقدمهده (بوفا) کیتدی و قیرغیزی اولدوردیلر و (ورودخانه) قاچدی (چوچی) یتیشنجه (رودخانه) (کم کچوت) ده طوتلدی و باشفی کسدیلر و اوته کیلر مطیع اولدیلر .

ابوالغازی بهادر خان ده شو جمله لر موجوددر :

قیرغیز ایلی نینک توراسینی اینل دیرلار مغول و تاجیک پادشاه تیکان اول وقتده تورالرینه اوروس اینال دیرلار ایردی .

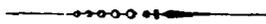
جنکیز خان بوره تیکانسی الچی اتب بیاردی . منکا باقین سونلرتب اوروس ایلیچی سین یخشی سیلاب بیاردی . کوپ پش کشی لار کوندردی و یخشی کشی لار قولوب بیاردی پش کشی لار نینک باشی برکا ایاق و یوز و کوزی قیزیل چوتقار ایردی .

ابن خوقلده قیرغیزلردن بحث ایدرکن :

[... و اما جز خیز قاتنهم مابین التفرغ و کیماک و بحر محیط و الارض الحزلیة و الغزیه الیخ . . .]

دیپور .

قیرغیزلر حقنده معلومات عمومیه نجیب عاصم نیکک عثمانلی تاریخی مدخلنده موجوددر . بوسیدن فضله ایضا خاندن صرف نظر اولوندی .

سهروردینک حیاتی

[یکن نسخه دن مابعد]

عوام علماسنک و حقیقی علملردن حظی اولمایانلردن ایشیتدم او، سیمیا بیلیردیرلردی بعضیلری ده اونک حبله کار، کوز بویایچی اولدیغنی ظن ایدیبورلردی . فقط بونلرک هبسی خرافاتدر . اخوان تجریدک مقاماتی بیلیمه مکدر . حالبوکه شیخ اونلرک مقاماسنک غایاتنه واصل اولمشدر . اخوان تجریدک بر مقامی واردرکه اوراده اونلر هانکی صورتی ایسترلرسه ایجاده مقتدردرلر . ابویزید بسطامی وحسین بن منصور الحلاج ودیگر اخوان تجریدک واصل اولدیغنی مقام ، بودر . بن بر زمان بومقامه ذاتاً اینانیردم نهایت حق تعالی بکا یقین تام احسان ایتمک صورتیله امداد ایتدی . اکر بو ، صاقلاماسی واجب اولان اسراردن اولماسه ایدی شیخک حالتدن برنبذه سزه بیان ایدردم الله روحنی تقدیس ایتسون شیخ ، شهرلری زیارت ایتمک خصوصنده کثیرالجولان ایدی البسه به الثفات ایتمز امور دنیا به رغبت ایتمزدی ابن رفیعہ نقل ایدیبور: [۱] برکون شیخله « میا » بازارنده (فی جامع میا) یکدیگریتمزدن آیری یورویوردق . او ، ماوی بویالی ، قیصه برجه کیمشدی . باشنده بوکلش بر فوطه آیاقلرنده زربول وارایدی او صیراده نجی بر احبام کوردی ویانمه کلدی شوعادی آدمله نه کزیبورسک دیدی بنده یازقلر اولسون سزه! بو، زمانمزک سیدی شهاب الدین سهروردی در دیدم . آدجغز سوزمدن متحیر اولدی وشاشقین شاشقین بولنه دوام ایتدی .

شیخ برچوق شهرلری زیارت ایتدی بو علملرده کندیبسی کبی بر آرقاداش قازانمغه پک اشتیاقی واردی معالاسف آرزوسی حصول بولمادی . مطارحانک نهایتنده شو سوزلری سویلیور : « سنم اوتوزه یاقلاشیبور عمرمک چوغنی سفرده ، شوعلومه واقف بر آرقاداش

[۱] ابن رفیعہ نامیله معروف اولان ذات سدیدالدین محمود بن عمردر . سهروردینک تلیدلرندن وفخرالدین ماردینینک مریدلرندن ایدی سهروردینک حیات خصوصیه سی اکثریتله بوذاتدن منقولدر ابن ابی اصیبعه طبقات الاطبا سنده بوذات ایله کوروشدیکنی قید ایدر و بناء علیه بزه بوذاتک همتیله شیخ حنفته جوق صحیح معلومات ویرلمکده در . ابن ابی اصیبعه بووقعه بی عیناً سدیدالدینک آغزیه نقل ایتدیکی کبی آشاغیده کوستریله جکی وجهله قیمت مخصوصه بی حائر داما برایکی وقعهده یته اوندن نقل ایتمکده در .

آرامقله لجدی . لکن بونلردن خبردار ، بونلره ایمانی صاعلام برکیمسه بی بولامادم [۱] . شوسوزه یاییکیز کندیسی ده بوخصوصده نه درجه حیرتده در؟! مشارالیه تجرید خصوصتدم غایده ، دنیایی آتمق خصوصتده درجه نهاده ایدی . دیاربکر طرفلرنده ، بعض وقتلر شامده ، وبعضآده روم طرفلرنده اوطورمغی سهوردی .

بوراده شهرزورینک، عیناً زجه ونقل ایتدیکم سوزلرینی کسره کبرایکی نقطه اوزرنده توقف ایتک ایستم . دنیلورکه شیخ هفتده بردفمه طعام ایدردی وطعامی اللی درهمی کچمزدی . ریاضاتک بودرجه سه اینانابیله جگمی یز؟ حالبوکه بتون مورخلر بو نقطه دم متفقدلر هله منلاجامی وامام یافعی کبی صوفی مشرب تذکره جیلر بوخصوصلرده آتشین بیاتده بولنور واصرار ایدرلر .

شیخ ابوالحسن [۲] تمه صوان الحکمه ذیلنده شیخه معاصر اولدیغنی قید ایله زمانیز فیلسوفلردن بوندن زاهد هیچ کیمسه یوقدر اونک کندیسه مخصوص اویله ریاضاتی واردرکه

[۱] شهرزوری مطارحاتک نهایتدن آلدینی سوزلی یک مختصر کچور . بوسوزلر یک مهمدر اوراده شیخ سهروردی لنداند معنویه بی ایضاح ایدر . بوکا خصوصی برحت تخصیص ایتمش واک اینجه روحی حادثاتی تحلیل ایتشدر . بوتخلیلدن سوکرا اشراق فلسفه تک مزایاستی تعداد ایتکه باشلار وحریم روحندن قویان صیمی نصیحتلرله متفکرینی بو طریقه میل ایتدیرمکه چالیشیر . وکلکیز! آی متفکرلر حقیقت بوراده در مآلنده بی دعوتدن سوکرا شوسوزلی سویلیور عیناً ترجمه ایدیورم: صواوزرنده یورومک ، هوایه اوجوب سایه قاروشمق ، طی ارض ایتک ، بونلر نوراشراق ایله تزی ایدن سالکر ایچوندر . معالاسف علما بونلره التفات ایتیورلر . مشائیه فلسفه سنه منسوب ذواتدن حکمت الهیه یعنی نورل فقهنه واقف هیچ برکیمسه بیلیوروز . اگر بوزمانده سیرالی الله منقطع اولماسه ایدی بودرجه مغفوم و متأسف اولمازدق . یازیق، فقط حقیقت بودر . سنم اوتوزه یافلاشدی . عمرمک چوغی یوللرده برشریک آریوب صورمقدمه لجدی . علوم شریفه دن خبری اولان واونلره ایمانی اولان هیچ برکیمسه بولامادم . وصیت ایدرم سزه آی قارداشلر! الله توجه و تجریده مداومت ایدیکیز! بو شیلرک آناختارلری « حکمة الاشراق » نامنده کی اثره ودیعه ایدلشدر اورادم ذکر ایتدکلریمیزی باشقه بریده سویله مدک .

[۲] مشارب التجارب وغوراب الغرائب « تاریخ قیمتدارک مولنی اولوب ابوسلمان محمدسنجنینک صوان الحکمه سنی اختصار وظهرالدين بهیقینک تمه صوان الحکمه سنی ذیلا اتمام ایتشدر . بو اثر چارشنبه دم مراد افندی کتبخانه سنده (۱۴۰۸) نومروده مقیددر نسخه اسکیدر ۶۳۱ تاریخنده استساخ ایدلشدر کتابده مؤلفک اسمی یازیلی اولدیغنی ایچون ارباب مراق چوق آرامشدر و کتابک باشنه یا ککش یا ککش مطالعه ل یازمشدر . بر اثر تصادف اولارق کتابک دروننده مؤلفک مشارب التجارب نامنده کی تاریخندن بحث ایتدیکنه مطلع اولدم و حقیقت آ کلاشیلدی .

زمان مثلنی کتیر مکدن عاجز در هر هفته بز
دفعه افطار ای دیور و طعمانی .۵ در همدن زیاده
اولیوردی دیور . ابن خلکان و ابن ابی
اصیبه عین فکرده در لر . شو حالد . بوسوزه
اینا عقی مجبوریتند بز .

دقت ای دیله جک ایکنجی نقطه ده شودر:
شیخ آهنکی ، جنبشی ، لغمات موسیقیه بی
سهوردی ، صاحب کرامات و آیات ایدی ،
دینلیور . همده بوسوزی شجره الهیه بدعی ،
انوار لاهوتیه صاحبی اولان شهر زوری
سویلیور . دیمک که بزیم بو کونکی تلقیلر یزله
اوزمانک تلقیلری آراسنده چوق فرق واردر .
بوسوزک باشقه صورتله ایضاحنه لزوم یوق .
صوکره شهر زوری اکر بوشیلر صاقلاماسی
واجب اولان اسرار دن اولماسه ایدی سزه
برنبده بحث ایندرم دیور بوسوز شهسز
ناهل ائده سوء تفهمه دوشمک احتمالنه بناء

سویلمشدر . فی الحقیقه اخوان تجریدک هانکی صورتی ایستیر لسه ایجماده مقنندرا اولدقلر بی
آکلامق و آکلامق مشکلدن بو اسراری اله ویرن خلاج منصور اخوان تجریددن
کوسرتلر بیکی حالدله جزا کورمشدر بناء علیه شهر زوری ده بو اسراری اظهار ایده مزیدی
آنحوق بوسوزدن کندینسکده ضمناً بوجهل دن اولدیغی سویلمک ایسته دیکی آکلاشله قده در .
وشیو حالدله دیمک که شهر زوری ، بی طرف دکلدو . وسوزلری یقینی و مسلك اعتباریله
صمیمی اولدیغی حالدله تاریخ اعتباریله عین ماهیتده دکلدو . بوجهته در که شیخ سهروردی به
ایستاد ایدیلن سیجیا کرلکی شهر زورینک رد ایدیشی بز تاریخاً آروجه تدقیق اچمک
مجوریتنده بز .

آنحوق بوجخی تدقیقه باشلامازدن اول شیخک ایکنجی دوره حیاته عطف نظر اجملی بز

تشریح مصرعلری ..

سودانک چیزدیکی هجران یولنده
کنجلمکه . یاریم هپ خراب اولدی ..
سودا یولرنده ، جانان یولنده
کوکلمه بیگ عصرک خسراتی دولدی ..

§

بیچاره کوکلک هیچتیر قلمری ،
پایلم که بر رعشه ویریری سزه
بگزم صولوق .. هرکون دونکنندن صاری
رب اوکنده کبی کلیرکن دیزه ؟ ! ..

§

سزسکنز ، بتون کون ، کیجه دوشونجهم ،
سزگله بکیور . کوندوزوم ، کیجهم :
سزک او وفا کار خیالنگزله . .

§

کزهیم در بدر ، بر صولوق ایزله ،
دوکولورکن قانیسز دوداقلرمدن
پریشان مصرعلر : خسران و هجران . .

شرف لایظم

آرجمی

کیجه آققلردن بر آو بوشاندی
شیطان قاناد کردی آیك اوستنه
بو ایلک کنج آوجیك دوشدیکی آندی
آلتنده یازیلی یایک اوستنه

ایلك آوجی بی چکدی ، دوردی پشندن
آردی هرایکیز شیئی آشنندن
صو ایچدیکی کولک قلب آتشنندن
بر یانیق قوش قوندی نایک اوستنه

بر صوله چوریلدی ، بر صاغه دوشدی
کوکسه برلشیرکن اوزاغه دوشدی
ایلك آوجی قوردینی طوزاغه دوشدی
صوک اوق چکیلنجه یایک اوستنه ...

نجیب فاضل

شیخک حیات خصوصیه سنک الک مراقلی . واک
جاذبه دار قسمی بو ایکنجی صفحه حیاتیه سیدر
بو صفحه شیخک فرات نهرینی بری طرفه
کچدیکی کوندن باشلار . یوقاریده نقل ایئدیکم
عباره ده شهرزوری ، شیخک دیار بکر طرفلرنده ،
شامده ، و روم طرفلرنده او طور معنی
سه ویدیکی قید اییدیوردی . عجایبونک اسبابی
نهر ، نیچون سهروردی بو طرفده بولونما
ترجیح اییدیوردی ؟ فرات نهری بری طرفه
کچدیکی زمان « بن بو طوپراق ده قالا جقم ،
دیمش بونی حلبده شهید ابدیله جکنی اولجه
اخبار ایتمه سنه عطف ایدرله لکن بوسوزدن
بورالره ، عودت ایتمه مک نیتی ایله کدیکی ده
آکلا شلمه قده در . دیمک که شیخده بو محیط

ایچون اولی بر حسی مربوطیت وارمش ! بونک تأثیری عرقده اولابیلیر اولجه بوکا دائر
قوتلی برظن موجود اولدیغی کوستردم ایدی فقط بوراده اک باز خاطره کلن شی ،
تورکلرک سجیه لرینی سهومش اولماسی ، اونلرک مسافر پرورلکندن ، علمایه حرمتلرندن آمین
اولماسی در . وچونکه شیخ عادنا کندینه برطالع آرار وضعیتده در . او ، کم بیلیر عرافه
و آناطوله کچرکن نه حسله ره متحسسی کندیسه برچرق بندر بولاجق ایدی ؛

سرایلره کیره جک ، حکمدارلره تأثیر ایده جکدی . بونلر ، بالآ آخره هپ تحقیق ایتمک بولنی
طلوتشدی . ایلریده کوروله جکی وجهله شیخه « خالق البرایه نامی ویریه جک وحقی شهر
زوریدن استشهاد ایده جکمز وجهله کندیسنه بیغمبره ده دینلر بولوناجق وحقی قتلندن
صو کرا او ، اولمه مشدر صعود ایتمشدر شایعه لری چیقاجق وحلب قلمه سنندن لاشه سی
چیقار یلارقی تشهر ایلمک صورتیه محتمل عصیانک اوکی آینه جقدر . بتون بوشهه و بو
اندیشه لر عجا مناسزمیدر .

وفی الحقیقه شیخ فواتی کچدکن صو کرا ایلك استقامت اولوق اوزره بیغمبرلر وطنه

قدس وشام طرفلرینه توجه ایتدی . اوراده خیلی مریدلر پیدا ایتدی . [۸] شام اطرافده بعضاً بونلرله برابر سیاحت ایدردی . ورفیقلرینی ساعتلرجه ذوق ونشوه ایچنده ، باشقه برطلده چالغیلر ، رقاصه لر آراسنده یاشاتیردی . آرقاداشلری آردلقلری وکندینه کلدکلری زمان بو حظی اونونامازلردی . ایلریده ابن ابی اصیبه دن نقلاً فیلسوف ابراهیم بن ابی الفضلک بن اوحال ایچنده « وقدر مسعود ایدم که ... دیدیکنی کوره جکز . شام ، دمشق طرفلرنده اوزون مدت قالدینی آکلاشیلان شیخ بالآخره دیار بکره واورادن خرپوته کچیور . خرپوت حکمداری عمادالدین ابوبکر بن قارا آرسلان نامنه « الواح عمادیه » نامنده کی فلسفی آرنی تالیف ایدیور ؛ دیمک که اوراده ده خیلی مدت قالیور . شهسز شیخ دمشقه کیدر کن موصلدن و شهرزودن کچمشدر . بونلردن سوکرا شیخک « ماردین » . دخی کیتدیکنی بالجمله مورخلرک متفقاً بیاناتدن وبالخاصه ابن ابی اصیبه تک شیخ سدیدالدین محمود بن عمردن نقل ایتدیکی شووقعه دن آکلشیلور :

شیخ سدیدالدین (ابن رفیع) دیورک : شیخ شهاب الدین سهروردی ، شیخمز فخرالدین ماردینی به کلمشدی . ذاتاً آرا صیرا کلیردی ، و آرازنده محبت ومودت وارایدی . شیخ فخرالدین بزه بوکنجک ذکاسی ، فصاحق شایان حیرتدر ، زمانمزده بونک أمثالی یوقدر ؛ قورقارم که زیاده مهور اولماسی و آشوری سوز سویله مہسی وطاشقینقلری حیلله حقدنه سویله نیلن سوزلره قولاق اصہاماسی و آرزقورونماسی ، اونک سبب هلاکی اولاجقدر دیمشدی . وقتاکه شهاب الدین شرقدن آیرلدی و بزه وداع ایتدی ، شامه متوجها حرکت ایتدی . کیده رک حلبه واصل اولدی . . . . شهاب الدینک خبر قتلی فخرالدین ماردینی به واصل اولنجه « بن ذاتاً بونی اولجه سزه سویله مش و بوکنجک حالندن و خسارتندن قورقیورده دمشدم » دینه رک پک متأثر اولمشدی . لکن شیخک بو آناتول سیاختندن سوکرا تکرار شام طرفلرینه کینمک اوزره یوله چیمه سی نه کی اسبابه مبتیدره کندیبی آناتولده چوق رغبت مظهر اولمشدی . هر طرفدن حرمت کوزیوردی ، سرایلره وزرا قوناقلرینه کیریوردی . مباحثه ، مشاعرده بولنیوردی . حکمدارلره وارنجه کندینی حرر جان ایتدیوردی ؛ بونکله برابر نیچون شامده کی مریدلرینی خاطر لادی ؛ بونقظه مهم ذکلیدر :

بوسف ضیا

۲۴ کانون اول ۳۹

[۱] باشقه تعبیر بولامادیم ایچون مریدلر دیورم بوندن شیخک برطریقت تأسیس ایتک فکری

رومانہ تفرقہ من

حی بن یقظان

۲

خلاصہ فارابی ہونلرہ مماثل داہا برچوق خطالرہ دوشمشدزکہ بورادہ تفصیلہ لزوم یوقدر ابن سینایہ کلنجہ ، اوہ اریسطونک کتابلرنده مندرج مسائلک بیانی درعہدہ ایدہرک اونک مذہنہ کورہ سوز سویلہ مش و « شفا » نامندہ کی اثرعظیمی اونک مسلک فلسفیبی اوزرہ تخریر ایشدرہ . بوجہتی مشارالیہ شفاک منطق قسمندہ [برنجی مقالہ برنجی فصلدہ] تصریح ایتدیکی کبی کندی مسلک ذاتینسک اوکا مخالف اولدینغی دہ اورادہ بیان وحقی آریانلر ایچون فلسفہ اشراقیہ عائد تالیف ایلدیکی کتابہ مراجعتک لزومنی توصیه ایشدرہ . [۱] اریسطو کتابلریلہ شفا کتابنک مطالعہ سنہ اہمیت ویرن ذوات ، اریسطودن بزہ نقل وروایت اولمیان برطاقم شیرشفا کتابندہ موجود اولقلہ برابر اکثر برلردہ توافق ایتدکری بیان ایدرلر کرک اریسطو کتابلرینک کرک شفاک احتوا ایتدکری حقایقہ دقت ایدیلر وانجق ظاہر لرینہ باقیلہ حق اولورسہ ہیچ بریسندن استفادہ اولتماز ومطلوب اولان کال بولوناماز . ابن سینا بالذات کتاب مذکورک باش طرفندہ بوحقیقہ کی کتم ایدہ ، مشدر . امام غزالی ؟

اولدینی استخراج ایدلہ مہیدر . بوجہتی موسیو باینتہرک خطاسنی کوسترکن ایضاح ایشدم . چونکہ سہروردی خلقدن زیادہ خواصہ ، حسدن زیادہ فکرہ خطاب ایدردی . ازوا آدمی دکلدی . فکرلی بولاندیران برسیاح ایدی ، احتمال صیبی ایدی . کندینہ مفتون اولانلر علم وفضیلتنہ عاشق ایدیلر .

[۱] ابن طفیلک بیان ایندیکی بونقلہ چوق مہیدر . شیمدی یوقدر ابن سینا مشائیہ مسلکندہ عد ایدلدیکی کبی حتی مشائیہ تک اک ایلری کلن ممثلی اولقی اوزرہ تصویر ایدلکندہ ایدی . وزم مطلع اولدینغیز متعدد اسکی اثرلردہ ابن سینا مشائیہ دن عد ایدلشدر مسئلہک اہمیتی شورادہ در : عجبا بیچون ابن طفیلک بوفکرنجی ساژمؤنلر نظر دقتہ آلامشدر ؟ ابن طفیلک بو اثرنجی او قومادیلری ؟ وابن سینانک منطق قسمندہ سویلدیکی اوسوزی کورمہ دیلری ؟ فی الحقیقہ بن برزمان شفاک منطق قسمنی ترجمہ ایدرکن ابن سینانک بوسوزینہ مطلق اولدم یعنی ابن طفیلک بو ادعاسی دوغرودر . شو حالہ حل ایدلسی لازم اولان جہت شودر : بیچون ابن سینا مشائیہ دن عد ایدلشدر ؟ بوجہتہ ارباب تدقیقک نظر دقتنی جلب ایدرم .

کتابلیله جمهوره خطاب قصد ایندیکیچون موقعنه کوره دو کوملر وموقعنه کوره چوزر بعض شیلری ؛ کفری موجب قیلار، صکره مباح قیلار .

تهافت الفلاسفه کتابنده : فلاسفهیی ؛ چنسر چیمایی بی انکار و ثواب و عقابی انجق نفوسه حصر اینتدکریچون تکفیر اینتدیکی جالده میزان کتابنک باش طرفنده فلاسفه نك اشبو خصوصده کی اعتقاد لرینه صوفیه نك اعتقاد لری دخی موافق اولدیی و [المنقذ من الضلاله] کتابنده کندوسنک اعتقادی دخی صوفیه مشایخنک اعتقاد لرله توافق اینتدیکنی وانجق اوزون مباحثدن سوکرا اشبو حقیقته وقوف پیدا اینتدیکنی سویلر : غزالینک آثارینی تتبع و مندرجاتی حقیله کوزدن کچبرنلر ، سوزلرنده بوکی مابینلره تصادف ایدرلر . میشاراله ، « میزان العمل » نامنده کی اثرنده بو طرز حرکتدن دولایی شو صورتله بیان اعتذار ایتمکده در : آرا و افکار اوچه منقسمدر ۱ جمهورک بولونقلری اعتقاده اشتراک ایتک ۲ سائله ، مستر شده کوره بیان فکر ایتک ۳ متفکرک کنندی قناعت وجدانیسنه کوره بیان مطالعهده بولونمق . اشبو اوچنچی رأی انجق اعتقاده کندوسنه شریک اولانلر اکلارلر . غزالی ، رأیک اشبو انواعی بیان اینتدکدتصکره دییورکه معناجه بربرله تضاد تشکیل ایدن اشبو الفاظک هیچ بر فائده سی اولمسه بیله مخاطبی دده لرنندن تقلید طریقیله آلدینی اعتقاد مورونده شک وشبهیه دوشورمک کی بر فائده سی و درر . اشبو فائده انسانی طوغری یوله و حقیقته طوغری سوق ایتک ایچون کافیدر . زیرا ترددی اولمیان کیمسه نظر ایتمز . نظر ایتمین کورمن کورمین ، کور و شاشقین قالیر . و سوکرا شو باقی سویلیور :

[خذما تراه ودع شیئا سمعت به فی طلعة الشمس ما یغنیک عن زحلی]

« کوریکک شیئی قبول ایت مسموعاتی بر اقیور چونکه کونشی کورمکده زحلی کورمکدن سفی مستغنی قیله حق ایدیناق واردر یعنی زحک ضباسیله ایدانوبده کونشک ضیاسنی البدن قاجیره ایشته غزالینک طریقی تعلیمی شو صورتله اکثریمی رمز و اشارتدر . اولنک سوزلریجی اکلایق ایچون یا کندوسیندن ایشتمک و یا قلب کوزیله اوکا واقف اولمق و باخود کوچک بر اشارتله اکلایق قدر فطرة ذکی اولمق لازمدر . « جواهر » نامنده کی اثرنده ، بعض کتابلرینک اهل اولمایانلردن اسیر کتدیکنی و حالبوکه او کتابلرده حقیق تبریح ایدلیدیکنی بیان ایتمکده در . بن بولردن هیچ برینک ایدلمسه کلدیدیکنی بیامیورم ، بعضیلرینک

کلدیکی ظن اولنیورسده طوغرو دکلدز . واصل اولان کتابلر معارف عقلیه ، نفع و تسویه کتابلریله دیگر برطاقم مسائل مجموعه لرندن عبارتدر کرچه بونلرده دخی برطاقم تلمیحلر و اشارتلر واردر فقط بونلر آناره مشهوره سنده داغینیق برصورتده موجود اولان ایضاح اتدن فضله برشی افاده ایتیمور .

مقصدالاسفی نام کتابنده (مضمون بها) ظن اولنان کتابلرنده کی معایندن دها درین وانجه شیلر اولدینی حالدده او کتابک (مضمون به) اولمدینی کندوسی تصریح ایشدز بوندن اکلایشیلورکه بزه واصل اولان کتابلرینک هیچ برینی اهلی اولمایانلردن اسرکه دیکی کتابلردن دکلدز . غزالی ، و کتاب المشکات ، ک آخرنده الهی نورلر ایله محجوب اولانلرک صنفلرینی بیان وحقه واصل اولانلری ایضاح ایدر وضو کرا اونلرک ، و خدانیت محضیه منافی برصفتله متصف بر موجود عظیمه واقف اولدقلرینی سویلیور . غزالینک اشبوفکرلردن دولابی بعض علما ، اونک ایچندن چیقلماز درین برچوقوره دوشمه سنه سبیت و برمش اولدینی توهم ایتکده درلر . و بو توهملریله غزالی بی ، ذات باری حقنده کثرته معتقد اولمقله اتهام ایتک ایتیمورلر . حالبوکه غزالی ، سعادتک اک یوکسک درجه سنه نائل ؛ شریقت و مقدس مرتبه لره واصل اولمشدر و بونده شبهه یوقدر . لکن علم مکاشفه بی مشتمل اولان (مضمون بها) کتابلری بزه واصل اولماش و سرحدنده طور دیغمز حق بزم ایچون تامیله توضیح ایتمه متردر . الده ایده بیلیدی کمز علم ، غزالیه ابن سینانک کلاملرینی تتبع و بر بزیله مقایسه و ایضاح و اوکا زما غمزده میدانه چیقان رأیلری علاوه ایتمکله میسر اولان مقداردن عبارتدر . بو صورتله اوکجه نظر واسطه سیله ایشمز یولنه کیرد کدنصرکه شمیدیلک مشاهده طریقله آزیچق ذوق بوله بیلیدک و بو بایده بزدن نقل اولنمه یه لایق سوز سویله مه یه کندیمزده اهلیت و قابلیت کوردک .

قارداشم ، بکا قارشی بسله دیبکک ضمیمه استناداً مطلع اولدیغم حقایق آتیق سزه افشا ایده حکم . لکن ، اولاساسدن باشلامق و صو کرا تدریجاً نایه مقصوده یورومک لازمدر . یوقسه ایلک جمله ده ضوک پرده دن سکا سوز آچه جق اولورسهم بکا حسن ظنک اولدینی تقدیرده سکا مقلد اولمقدن بشقه بر فائده تأمین ایتمز حالبوکه سزک تقلید مرتبه سنده قالما کزه وجدانم راضی دکلدز . بوراده قالمق ، انسانی اعلاهی مراتبه چیقارمق دکل ، مهالکدن قور تولسنه بیله کافی کلمز . سزنی دها یوکسک مراتبه حقیقی تقلیددن ذروه ایقانه و عالم

نظر واستدلالدن عالم شهوده ایصال اتمک و تعقیب ایتدیکم یولی سزه تعقیب ایتدیرمک
وسزی ، کچدیکم دکزدن کچرمک و مشاهده ایتدیکم شیلری سزه مشاهده ایتدیرمک
ویلیکیکزی بیلیکیمزه مربوط اولمقدن قورنارمق ایسترم .

بومرتبه بی بولمق ایچون چوق زمان صرف اتمک لازمدر و بشقه ایشلردن کوچلردن
قطع علاقه ایدرک بتون همتی بوکا حصر اتمک ایجاب ایدر . اگر پاچالری صیغایوب بوتون
سی و غیرتسکه بوملمک پشینه قوشه جق اولورسه ک مقصدینه نائل اولونجه چکدیکمک زحمت
ومشقتکه ثناخوان اولورسک ! چالشدیغک یولک برکتی فوآند عظیمه سنی آلد ایدرسک !
وربکی راضی اتمش اولورسک ، ربک دخی سنی ممنون ایدر و هر زره به توجه ایدرسه ک
و همتسکه نه به کوز دیکرسه ک مرامکی ، املکی حاصل ایدر . امید ایدرم که سنی اکتو غری
و آفادن اکت امنیتلی یوله کتیره جکم .

یوله کیرمک ایچون براز ترغیب و تشویقه اشارت ایدن وارباب عقل و ذکایه عبرتبخش
اولان ابن سینانک حکایه ایلدیکی (حی بن یقظان ایله ايسال و سلامان) ک مثلنی سزه
نقل ایدیورم :

اسلافز روایت ایدیورلر؛ هند آظه لرندن خط استوا آتنده برآطه وارد که اوراده
آناسز، باناسز اناسلر وجوده کلیور . مسعودینک سوبلدیکنه کوره اوراده میوه سی واقواق
دینلان جاریلردن عبارت برنوع آغاج واردر .

آطهده بویه خلاف عادت انسانک دوغمسندنه عامل اولان اسباب اوجزیره نک هواجه
ارضک اکت معتدل وانوار علویه بی قبوله اکت مستعد نقطه سی اولسیدر . بتون فیلسوفلره
ویوک طیبیلره کوره اقلیم رابعک اکت معتدل موقع عد اولنسی خط استوانک ؛ مواقع
ارضیه دن طولایی عمارتدن بوش اولسی نقطه نظر دن طوغری ایسهده اکثرینک تصریح
ایتدیکی کبی چوق صیجاق اولسندن دولایی بوفکرده بولملری دوغری اولاماز ؛ زیرا
حرارتک اسباب تکونی یا حرکت یا اجسام حاره به تماس و یا خود ضیادر . کونشک ذاتنده
حرارت موجود دکلدر ؛ ضیایی قبول اتمک استعدادی آنجق جلالی و جلاسر اجسام
کیفیهده موجود اولدینی و کندوسنده هیچ بردرلو کتفت اولمدینی چون ماوراسی رؤیتدن
منع ایتمان اجسام شفافکده ضیایی قبول اتمدیکی علوم طبیعیده مبرهندر آنجق دردنجی
مقدمه اوزرینه یلکیز ابوعلی سینا طرفندن اقامه برهان ایدلمشدر . سلفلری بونی بیان

ایتمه مشلردر . و کوریل یورکه ارضك حرارتی کونشدن دکدر چونکه کونشك کندوسندم حرارت اولمانجه بشقه سنك حرارته تصل سمیت و رر .

ارضك حرکتندن ده دکدر زیرا ارض ساکندر . برده اگر ارض متحرک فرض اولونسه بيله حرارتنده حرکتک تأثیری یوقدر بوقسه کیجه لین صوغوق کوندوزین صیجاق و اقالم آراسنده صوغوقلق و صیجاقلقده اختلاف اولمازدی . و کونش واسطه بيله هوانك بايصندیقندن ده دکدر و بوبيله اولمه نك ده امکانی یوقدر . زیرا ارضه یاقین و کونشدن اوزق اولان هوانك صیجاق و عکسینك صوغوق اولدیغنی مشاهده ایدیوروز . آکلاشیل یورکه ارضك صیجاقانی آنجق کونشك ضیانه معروض قالدیغنی و حرارتك ضیانه تابع اولدیغنی ایچوندر . کونشك ضیانه بر نقطه ویا کوچك بر دائره ده طوبلایان عدسی بر جام [وجتی یوز] پارچه سنك بر حد معینده محاذی اولدیغنی شیئی یاقسی اشیدوعوایی اثبانه کافیدر .

فنون ریاضیه ده : کونشله ارضك برر کره اولدق لری و کونشك یوزلرجه ارضك امثالی اولدیغنی و ارضك کونشدن ضیا آلان قسمی دائماً نصفندن ده اچوق اولدیغنی و او قسمك الك صیجاق قسمی ، کولکدن الك اوزاق دوشن و ضیانك الك چوق متر اكم اورته نقطه سی اولدیغنی بر اهن قطعه ایله انبساط اولمشدر . بر یوزینك قسم اعظمی قاپلایان ضیا دائره سطحیه سنك الك حارقسمی الك ضیالی اولان قسمیدر و او دائره نك مرکزندن تباعد و محیطانه قربیت پیدا ایدلر که ضیا و او نسبتنده حرارت تناقص ایدر . ضیانك مرکزی ایسه سکنه سنك سمت الرأسلرینه کونشك مسامته ایندیگی یعنی عموداً نازل اولدیغنی موقعدر . خط استوا ساکنلرینك ، بری رأس الحمله دیکری رأس المیزانده اولمق اوزره سنده ایکی دفعه کونش سمت الرأسلرینه موازی و مسامت اولور اوندن بشقه آتی آی کونشك بروج [۱] شمالیه ده بولوندیغنی مدتیجه شمال جهتلرنده و آتی آی کونشك بروج [۲] جنوبیه ده بولوندیغنی مدتیجه جنوب جهتلرنده طلوع و غروب ایدر . انقلاب صیفی دنیلان رأس حمل ایله انقلاب شتوی دنیلان رأس جدی ، نقطه لری آلتنده بولنان مواقع سکنه سنك آنجق سنده بر دفعه سمت الرأسلرینه شمس مسامته ایدر و او ایکی نقطه آراسنده کی مواقع ایسه سنده ایکی دفعه کونش سمت الرأسلرینه مسامته ایدر سه ده شمال جنوبلرنده کونشك مقدار توقفی بر نسبتنده اولمادیغنی ایچون حرارتك درجه سنده تمامیه اعتدال حاصل اولماز و او ایکی نقطه نك شمال

[۱] حمل ، ثور ، جواز ، سرطان ، اسد ، سنبله بدجلیدر .
[۲] میزان ، عقرب ، قوس ، جدی ، دلو ، حوت برجلیدر .

و جنوبی و واقع اولان مواقع سکنه سی کونشک هیچ بر زمان سمت الرأسیه او غرامدی ایچون حرارت و برودت درجه لری آراسنده اصلا موازنت حاصل اولمز و کیتدیجه برودت تزايد و حرارت تناقص ایدر . بر درجه و ایریرکه صفوغک شدتندن دولای قابل اسکان اولاماز .

اشبو ایضا خاندن آکلاشیلورکه الحبق خط استواءه حرارت و برودت توازن ایلدی . و بوسیله احوال هوایه کسب اعتدال ایدر او بقعه ده آنه سز باباسز اوله رق تولد استعدادی حاصل اولور . بودعوانک ثبوتی ، بیان ایتدی کیمزدن دها فضله ایضا حانه محتاج ایسه ده بودقدری ، او اقلیمده آنه سز باباسز اوله رق انسانک وجوده کلمک جوازخی انبساطه کافی کورلمکله فضله ایضا حانه لزوم حس ایدلمدی . ایشه بو جوازه بناء (حی بن یقظان) ک او بقعه ده کندی کندینه وجود بولدی قطنی صورتده بر طاقم فلاسفر ل طرفندن ادعا اولمشدر .

بشقه لری ده (تناسل بنفسه) نک محال اولدیغی ادعا وحی بن یقظانک کیفیت نشأتمده آتیده کی حکایه بی نقل و بیان ایلش و دیمشدر که : (حی بن یقظان) ک نشأت ایتدیکی جزیره فارشوسنده غایت کنیش و زنکین و انسانلرله مسکون ، معمور بویوک جزیره واردده او جزیره ده غایت متکبر و غیور بر آدم حکم سوریور ایدی و غایت کوزل بر همشیره سی وار ایدی همشیره سنه هیچ بر کیمسه بی کفوء کورمدیکی چون تزویجندن امتناع ایدردی . بوقیز اقریاسندن (یقذان) نامنده بریسی طرفندن اوزمانلرده معمول به اولان مذهب لرینه موافق بر صورته تحت نکاحه آندی و اندن (حی) نامنده بر جوجوق دنیا به کلدی . قرداشندن بوسریسک میدانه چیماسندن قورقارق جوجوغی کوزلجه امن یردکن صوکرا بر صندوق ایچنه قوبدی و ایچنه صو کیرمه مک ایچون آراق لرخی ایجه قابادی . جوجوغنه اولان فرط شفقتدن ناشی قلبی توتوشارق و هلا کندن قورقه رق کیجه لین اعتماد ایتدیکی خدمتجیلری به برابر دکز ساحلنه قدر کلدی . ورنه : ای ، نیم ربم ! سن بو جوجوغی یوقدن یاراندک ! رحم قرانلقنده رزقی و یردک ! و خلقتی حد کاله ایریشنجیه قدر تکامل تدریجیسنه تکفل ایلدک ! شمیدیک او ظالم و جبار پادشاهک ظلم و تمدیسنندن قورقه رق

درسام . مدرسردن بابان زاده سلیمان بن رشید

- بتمه دی -